

שנה י"ב גליון תקנ"ט בחוקותי י"ט אייר תשס"ח

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
רבש תמרים.....עמוד ג'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות להכמה.....עמוד ו'
ודרשת וחקרת.....עמוד ח'
פניני התורה.....עמוד י'
חוקים להורותם.....עמוד י"ג
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ד
חורבן בית שני.....עמוד י"ז
משולחן מלכים.....עמוד י"ח
דברות קודש.....עמוד כ"ד

קול יסודי התורה

21721 - 03.6171120

מס'	שיעור השבוע הבעל"ט
78 ¹	יום ראשון גיטין דף עה.
78 ²	יום שני גיטין דף עח.
79 ¹	יום שלישי גיטין דף עט.
79 ²	יום רביעי גיטין דף עא.
80 ¹	יום חמישי גיטין דף פ.
	ער"ש ושכ"ק - חזרה

7.14	זמן הדלה"ג	8.12	ס"ז קר"ש א
6.59	ירושלים	9.06	ס"ז קר"ש ב
8.50	זמן מוצש"ק	9.41	ס"ז תפלה א
8.53	ירושלים	10.17	ס"ז תפלה ב

מקדושת רשב"י לקדושת שבת

בבית מהודר בתכלית היופי, כל מעדני וחמדת תבל הושקעו בה, ישב לו העשיר כרוב עשרו ומשם פקד על כל נכסיו הרבים הפזורים בכל קצוי הארץ, ועל כל אוצרותיו הרבים המלאים כל טוב.

העשיר בהיותו ירא ה' ומאמין שהכל בא לו מאתו ית"ש, הקציב כל יום שעה מיוחדת אשר פתח ביתו לרווחה לעניים ודלים שיבואו לקבל מנת חלקם כדי לכלכל ביתם, ומדי יום ביום פזר נתן לאביונים כל צרכיהם אשר יחסר להם ביד רחבה ובנפש הפיצה ובסבר פנים יפות.

ויהי היום, כאשר עת הזמיר הגיע וזכה להכניס את בנו לשמחת אפריונו, הודיע וציוה לכל באי שער עירו הקרובים והרחוקים שיבואו בהמוניהם ביתר שאת ויתר עוז, כי ביום שמחת לבו זו יום החתונה ברצונו לשמח לבב נדכאים ועניים מרודים בסכומים כפולים ומכופלים שיש בהם ממש.

ואכן כך הוה, שורות רבות השתרגו אל מול דלת ביתו, והוא כאשר הבטיח כן עשה עמד ופזר ממונו ופתח אוצרותיו המלאים כל טוב ושפע רב, וכולם כאחד מלאו ידיהם במלוא חפניים ושבו לאהליהם בשמחה וטוב לבב.

והנמשל מובן, כאשר אנו נכנסים לשב"ק אחרי יום הגדול יומא ההילולא רבא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיעוועכי"א, אשר כידוע גדול כוחו דרשב"י בכל עת ועידן לפטור את כל העולם כולו מן הדין, אכן שונה לגמרי העת כשהמלך במסיבו ביומא ההילולא שאז נותן בעין יפה ובמידה טובה מרובה ומשפיע ישועות ונחמות בשפע רב למלאות משאלות לבות בני"י, וכמו שהמליץ הגה"ק מבארנוב דרשב"י ר"ת י"ושפע ש"פע ר"ב ב"כל העולמות.

וכדבר האמור מתאמרא נמי משמיה דהגה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע כי יום הילולא של צדיק הוי כיום חתונה וכפי שנהגו ליתן דורן דרשה בחתונה כך מסתמא גם ביומא ההילולא דצדיקא יהיב ליה הקב"ה מתנה טובה, ואמר הגה"ק בעל אוהב ישראל זי"ע שהקב"ה נותן להצדיקים חכה שיוכלו להשפיע בני חיי ומוזני לישראל.

ואם בכל שנה הוא כך על אחת כמה וכמה בשנה זו כאשר רשב"י הוא בעל המאמר שאילמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד נגאלין, ויתכן לרמז שמוסב על שבת דגן שהוא כשתי שבתות דהרי אמרו חז"ל רבי יהודה קרא לרשב"י "שבת" מה שבת לה' קודש, אף רשב"י שבת לה' קודש, נמצא דכאשר זכינו להשתטח על ציון הרשב"י בפניא דמעלי שבתא ונכנסים אנו מקדושת שבת לקדושת שבת שעיי"ז אנו זוכין לברכה זו של שני שבתות שמיד נגאלין.

ומאמינים אנו באמונת אומן שהצדיק האלוקי יורד אלינו בהאי יומא קדישא ומשפיע עלינו כל טוב בכלליות ובפרטיות להחיש גאולתינו ופדות נפשינו בביאת גוא"צ ומלכינו מרן רביה"ק שליט"א בראשינו בב"א.

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

אם בחוקותי תלכו, אם זה משמש כהכמחה, ולא בתור ספק, כי בסופו של דבר בחוקותי תלכו, עתידים כל ישראל ללכת בחוקי התורה ולקיימם כראוי. (רמתיים צופים)

אם בחוקותי תלכו, שם בחוקותי פ' על ידי חידושי תורה שיתחדשו על ידכם, תלכו פ' יהיה לכם מהלכים בין המלאכים בעולמות העליונים. (נועם אלימלך)

אם בחוקותי תלכו, קיום החוקים שטעמים נסתר נובע מאמונה שלימה, ומאחר שהאמונה מעמידה ומקיימת את כל התורה, לפיכך היא בבחינת רגלים שנוף האדם ניצב עליהם, ולכן נאמר בהם תלכו. (מאיר עינים)

אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו, קיום המצות הוא כתנאי שהאדם לא יימשך אחר תאוות לבו, והדרך לכך הוא אם בחוקותי תלכו, כי גם העניינים הנשמיים ההכרחיים, יהיו בעיניו כאילו המילו עליו לקיימם, ושלא יעשה אותם לשם תאוה, ובזה ואת מצוותי תשמרו. (תולדות אדם)

ואת מצוותי תשמור, מצוותי מלשון צוותא, שתשמרו היטב להיות בצוותא עם השי"ת. (בית אהרן)

ואת מצוותי תשמור, ועשיתם אתם, אתם אותיות אמת, מצוותי תשמרו שתשמרו מפניות, שרק עם המצוה נעשית כוונה מהורה נחשבת עשייתה בשלימות אמיתית, וזהו ועשיתם אותם. (אמרי יוסף)

ואת מצוותי תשמור ועשיתם אותם, תשמורו, שתהיו נשמרים מן החטא, אמנם אפילו אם חלילה נכשלתם, ועשיתם, יש לכם תקנה לשוב בתשובה. (חקל יצחק)

ואת מצוותי תשמור ועשיתם אתם, מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, הצפיה לקיום המצות הוא ועשיתם אתם, דנחשבת בגדר של עשה בפועל. (קדושת לוי)

אם בחוקותי תלכו, ברש"י מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו וכו', גם אם לימוד התורה אינו מתוך אהבה ורצון אלא כעול ומשא שתהיו עמלים בתורה, אז יש לו חשיבות והרי זה בגדר של חליכה בחוקי השי"ת. (דברי חיים)

אם בחוקותי תלכו, ברש"י שתהיו עמלים בתורה, עליכם להשתדל שעליכם, פ' שכל עמליכם בעסקי עולם הזה, יהיה כדת וכהלכה בתורה פ' על פ' התורה ביותר ובצדק. (חידושי הרמ"ל)

ונתתי גשמיכם בעתם, גשמיכם פ' ההשפעות הטובות מותנית בכך בעתם, פ' שתקבעו עיתים לתורה. (אהבת שלום)

והשיג לכם דיש את בציר, בציר, רק זה שרואה את עצמו פחות וחסר, והשיג לכם מסוגל להשיג את גדלות השי"ת דיש אותיות שד"י. (ישמח ישראל)

ואכלתם לחמכם לשובע, בשורה הוא לישראל שאכילתם לא תביא לכך שיהיו מגושמים, אלא ואכלתם לחמכם לשובע בלבד. (דגל מחנה אפרים)

אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים וכו' ואשבור מוטות עולכם, כשם שביציאת מצרים הוסר עול מלכות ועול דרך ארץ מישראל, משום שהיו נכונים לקבל עליכם עול תורה, כך כאשר תקבלו עליכם עולה של תורה ואשבר מוטות עולכם. (תפארת שלמה)

ונפתם ואין רודף אתכם, ונפתם, בכך שתנסו דחינו שיהיה לכם נסיונות, יכופרו עונותיכם, ואין רודף אתכם,

שתנצלו בזה מכל מיני רדיפות ועונשים. (דברי צדיקים)

והכרית את בהמתכם והמעטת אתכם ונשמו דרכיכם, והכרית את בהמתכם פ' כאשר תיכרת מכם הבהמיות והגשמיות, והמעטת אתכם פ' שתזכו לענוה ותמעטו עצמכם, ונשמו דרכיכם פ' דלא זו בלבד אלא שכל הנהגתכם תהיה רוחניות ונשמתית. (מבשר צדק)

ורדף אותם קול עלה נדף, רמז הוא ללמוד תורה, על מנת לקנמר, שתורתו עצמה תרדף אותו, ורדף אתם קול עלה נדף, פ' הדף שהוא לומד והפך להיות רודפו. (בעל שם טוב)

והארץ אזכור, והארץ, גדולה היא זכות הענוה, אזכר לעמוד להם לישראל בכל עת. (חרי בשמים)

ואף גם זאת, פ' למרות החרי האף הגדול, הרי כאשר יהיו בגלות, לא מאסתם ולא געלתם, שיכופר להם הכל. (נר ישראל)

בינו ובין בני ישראל, מפני כבודו של ישראל הרי התנכחה היא סוד כמסם בין הקב"ה ובין ישראל, כאב המייסר את בנו, ומתוך שחם על כבודו אינו מייסרו אלא בינו לבין עצמו. (זרע קודש)

ואיש כי יקדש את ביתו קודש לה, ואיש כי יקדש את ביתו, פ' אם האדם ינהיג את ביתו בקדושה, אזי קדש לה' שהוא בעצמו קודש לה'. (עמוד האמת)

בליל שבת קודש זו
תקיים ה"באטע" לאנ"ש
בבית הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
בשעה 11.45

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ונתתי שלום בארץ. ויש להקשות רהרי השלום הוא נשיאת פנים כמי שישא הי פניו אליך וישם לך שלום ומבואר בגמ' שנשיאת פנים הוא לישראל ע"י שהם מדקדקים על עצמם עד כזית והתורה אמרה ואכלת ושבעת, והשתא אם אוכל קמעה ומתברך במעיו הרי הוי שביעה אפי' בכזית וממילא אין כאן נשיאת פנים שאין מדקדקים על עצמם כלום, וי"ל ע"ד משל דמי שהוא בארץ ציה אין נהר ואין מים צריך לעשות תחבולות להביא מים משא"כ מי שהוא בתוך הנהר, וה"נ התורה היא מקור הנהר של שלום כמי ש"ה עוז לעמו יתן הי יברך את עמו בשלום, ואין עוז אלא תורה, ולפי"ז יובן כשאנן עמלים בתורה ואינם בתוך הנהר של שלום צריכין לנשיאת פנים לענין השלום, משא"כ כשעמלים בתורה הם בתוך הנהר של שלום אי"כ א"צ כלל לנשיאת פנים לענין השלום, ולכן אם בחוקתי תלכו אז ונתתי שלום בארץ וא"צ לנשיאת פנים. (ישמח משה)

☆

ונתתי שלום בארץ. פירש"י שמה תאמרו הרי מאכל הרי משהתאם אין שלום אין כלום ת"ל אחר כל זאת ונתתי שלום בארץ, ויבואר שנודע קו' המפרשים דבנ"י יצאו ממצרים לפני הזמן ותי' דהגלות נחשב מעת שנולד יצחק או דקושי השיעבוד השלום או דשאר הגלויות משלימין, אך ע"ז קשה דהרי מפני חטאינו גלינו מארצנו ואם לא היו חוטאים לא היו גולים וא"כ הא"כ היה מתקיים גזירת ארבע מאות שנה, ותי' בדברי חיים שאם היו בנ"י זוכין היו מכריעים בשמים כאחד משאר התירוצים, וכיון שלא

זכו גרם החטא לפסוק כתירוצ' זה ששאר הגלויות משלימין, והנה איתא בגמ' ראוי היה יעקב לירד בשלשלאות של ברזל כדרך הגולין, ולא גלה רק בדרך כבוד ע"י שלא היה לו מה לאכול, ומבואר דגזירת הגלות יכולה להתקיים או כשהולכים שבי לפני צר בשלשלאות של ברזל או ע"י כי כבד הרעב בארץ, ומעתה בנ"י ידעו כי עוד לא נשלם הזמן וצריכים להשלים וא"כ אחר שהובטח להם ונתתי נשמיכם בעתם הרי שוב לא יתכן שירדו לגלות רק באופן הקשה ביותר בשלשלאות ברזל, וז"ש שמה תאמרו הרי מאכל הרי משהתאם אין שלום אין כלום שיצטרכו לגלות ע"י מלחמה ת"ל אח"כ כל זאת היינו אחר שיקיימו האמור בפרשה אם בחוקתי תלכו הרי ונתתי שלום כי אז יפסקו בשמים כשאר התירוצים.

☆

ונתתי שלום בארץ והשבתי היה רעה מו הארץ. ואפ"ל לפי דברי החת"ם על מה ששנינו עשרה נסים וכו' עומדים צפופים ומשתחוים רווחים ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין, דנהי שהקב"ה שולח ברכה שיהא מועט מחזיק המרובה מ"מ אין הברכה חלה רק כשיעמדו בנסיון שיהיו עומדים צפופים ומקבלים עליהם בשמחה ואינם מרגישים הדחק ברוב שמחה שזוכים לעמוד במקום קדוש זה ובזכות זה משתחוים רווחים שהברכה חל ולא אמרו לא היה צר בירושלים, רק לא אמר אדם, כי נתן הקב"ה בקרבם אהבה ואהבה וע"י שהיה שלום וסבלו זכו לברכה שלא הזיק נחש ועקרב בירושלים, וז"ש ונתתי שלום בארץ שישכון ביניהם אהבה

ואהבה וע"י יסבלו דוחק המקום מרוב שמחה וחדוה, והו' שנמר אומר והשבתי היה רעה מן הארץ כי בזכות השלום זכו לברכה שלא הזיק נחש ועקרב. (ברך משה)

☆

אם בחוקתי תלכו. במדרש חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך אמר דוד בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך והיו רגלי מוליכות אותי לבית המדרש, ונראה בהקדם דברי הנמר אה"כ וכבוד גדול עשו לו במותו שהניחו ס"ת על מיטתו ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה, ופריך והאידנא נמי עבדינן הכן, ומסיק קיים אמרינן לימוד לא אמרינן, ופריך והאמר מר גדול לימוד תורה שהלימוד מביא לידי מעשה אלמא מעשה עדיף לא קשיא הא למיגמר הא לאגמורי ופירש"י ליגמר לעצמו מעשה עדיף, אבל לאגמורי לאחרני עדיף ממעשה, ומבואר כי באמת מעשה גדול מלימוד תורה, אבל לימוד תורה דרכים עדיף ממעשה, ולכן כאשר פתח הכתוב אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה ואת מצותי תשמרו היא מעשה המצוות, הסמך המדרש אמר דוד בכל יום ויום וכו' כי אמרו חז"ל כנור היה תלוי ממיטתו של דוד וכיון שבא רוח צפונית וכו' מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר, וע"כ בכל יום אחר שעסק בתורה ביחידות היה מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך כדי לעסוק במצוות ומעש"ט שיהא הלימוד מביאו לידי מעשה, אך לסוף היו רגליו מוליכות אותו לבתי כנסיות ובתי מדרשות לאגמורי תורה לאחרני דעדיף ממעשה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק ש"י"א)

CENTRAL INSTITUTIONS
OF SATMAR

KIRYAS JOEL - BNEI BRAK

מרכז המוסדות הרבינו יואל

מסאטמאר

קרית יואל - בני ברק

נתייסד ע"י מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע - בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברוך מתייך לשלם

באותות הוקרה וחיבה, נקדם בברכה מרובה, את מעלת כבוד ידידינו הנכבד האי גברא יקירא, הוא הגבר הוקם עולה של תורה, עושה ומעשה פעולות כבירים להגדיל תורה ולהאדירה, מהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר המפוארה, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, מוזיל זהב מכיסו למען החזקת מוסדותינו המעטירה,

הרבני הנגיד המפסד המפואר, מוכתר בכל תואר

מיה"ר יצחק ראזנבערג שליט"א

ס. ראה"ק דקהל יטב לב דסאטמאר

לרגל בואו לארה"ק להשתטח על ציון הרשב"י זי"ע

ברכנוכם מבית ה'

ובחדא מחצא, נקדם בהני שורצא, בכל ברכא, ורב טיבוצא, באוצוצ יקר ורבוצא, אצא פני מעלת כבוד ידידינו היקרים המפורסמים לשבח ושירצא, כאו"א בשמו הטוב יבורך לעילא מכל ברכא, אצא שמם נודה ונהלל בהדרוצא,

הלא המה אורחינו הדגולים אחים לדעה מכל קצוי תבל

תומכי ומחזיקי מוסדותינו המעטירה הע"י

לרגל בואם לארה"ק להשתטח על ציון הרשב"י זי"ע

יהא בואם לברכה, ובזכות רשב"י יושפע להם שפע והצלחה, ויזכו להמשיך במעשי הצדקה והחסד לפרט ולכלל, ולעמוד לימין החזקת המוסדות, עדי נזכה לקיבוץ ישראל, בביאת הגואל, ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המקבלים פנים בתודה וגערה

הנהלת המוסדות

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

אם בחוקותי תלכו

בבהלה אל ביהכ"נ ניגש אל הרב ופרץ בבכי מר, היתכן, רבי, מה זאת עשית לי, הלא היום תענית ציבור וכבודו לא רשם לי זה כלל, השיב לו הרב אין זה יום תענית קבוע, אלא תענית על עצירת גשמים שגורנו בירושלים בלבד, שאל הכפרי מה זה תענית על עצירת גשמים, הסביר לו הרב שאם אין יורדים גשמים ויש חשש לכנת רעב גוזרים תענית ומתפללים להשי"ת שירדו גשמים, תמה הכפרי ואמר: וכי בשביל כך צריכים לגזור תענית, שאלו הרב: אלא מה צריכים לפי דעתך לעשות, השיב הכפרי: אני בהעצר המטר על שדותי הנני יוצא אל השדה ואומר לה: אבא! אני זקוק לגשמים! וכך מתחיל הגשמים לרדת. מששמע הרב דברים אלו, אמר לו: אדרבה, לך ונסה גם כאן לעשות כן. מיד יצא הכפרי אל חצר בית הכנסת, התחיל לבכות, ואמר: אבא! כלום אפשר שבניך יגועו ח"ו ברעב, הלא אתה רואה שהם זקוקים לגשמים! ותיכף התחילו לרדת גשמי ברכה.

ויהפוך ה"א לך את הקללה לברכה

הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל ביקר פעם בשנות נעוריו אצל הבעש"ט הק' ובשבת פר' בחוקותי קראו אותו לעלות לתורה לפסוקי ה"תוכחה", בתחילה חלשה דעתו של ר' נחום על שכיבדו אותו בעליה זו, אולם משהחל הבעש"ט הק' בקריאת הפסוקים, הרגיש ר' נחום שעם כל פסוק מהתוכחה מסתלקים ממנו המכאובים והמחשבים הקשים שהיו מנת חלקו (כידוע שסבל הרבה ממחשבים שונים), וכשגמר הבעש"ט הק' את כל פסוקי התוכחה חש ר' נחום בעצמו כאילו נברא מחדש, עד זקנה ושיבה היה מזכיר הרה"ק מטשערנאביל את אותה שבת שנתהפכו לו הקללות שבתוכחה בפר' בחוקותי לברכות.

*

הבעל התניא הי' רגיל בעצמו להיות הבעל קורא בתורה, פע"א בפרשת בחוקותי לא הרגיש בטוב, וחסיד אחד קרא בתורה במקומו, כשהגיע לסוף ה"תוכחה" מצאו את בן הרב (האדמו"ר האמצעי) שנתעלף, כשעוררו אותו מעלפון שאלוהו על סיבת העלפון, אמר: זה לי פעם ראשונה שאני שומע קללות בתורה, שהרי מפי אבא אין הן נשמעות כך...

*

הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע שמע שהמגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע הי' נוהג להפך הדברי תוכחה שבפר' בחוקותי לברכות, ונסע לפר' בחוקותי לחזות במו עיניו את הנ"ל, וכאשר קרא את הפסוק הזה והשימותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניהוחכם, אמר בזה"ל: אוי רבש"ע ווען דערלעבט מען דאס שוין, ובס' עטרת ישועה ביאר כוונת דברי המגיד הקדוש, שהקב"ה מבטיח אותנו שאבטל ואשבית ההקדשים, דהיינו למסור עצמינו על קדושת ה', ואל אריח בריח ניהוחכם שאינו רוצה עוד לקבל תענוג כזה מן הנהרגים בפועל על קדושת שמו ית', עיי"ש מה שמבאר באורך הענין.

נראה לפרש על פי ששמעתי אומרים על דרך הצחות, בשם הרה"ק הרבי ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע, שפעם אחת כלילה בקרירות גדולים בחורף, בא אליו סוחר, והוא יושב בבית חם מאוד, ולסוחר היה קר מאוד, שאל הסוחר לרבי הנ"ל, רבי יהיה לכם עולם הבא גם כן, והשיב לו שוטה, לנו יהיה עולם הבא מכל שכן, ומה על דבר שאין אנו יגיעים דהוא עולם הזה יש לנו, עולם הבא שאנו יגיעים בו מכל שכן שיהיה לנו, ולכם גם עולם הבא לא יהיה מקל וחומר הנ"ל ומה על דבר שאתם יגיעים, דהוא עולם הזה אין לכם, על דבר שאין אתם יגיעים, מכל שכן שלא יהיה לכם, עד כאן דבריו הקדושים, וזה שהתורה הבטיח יעודים גשמיים, ורצה לומר אם בחוקותי תלכו, כפירש רש"י, אם בחוקתי תהיו עמלים, ונתתי גשמיכם בעתם, דהוא שכר גשמי, ומכש"כ שכר רוחני שאתן לכם עד אין שיעור, כי על זה אתם עמלים, וזו אין צריך לומר זו קאמר, והכתוב מודיע לנו, דאפילו שכר גשמי יהיה לנו, על דרך המשנה (שבת קכז) שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקדן קיימת לעולם הבא. (ריבד הזהב)

ונתתי גשמיכם בעתם

הרה"ק הצמח צדק מליובאוויטש היה רגיל לספר מעשה זה: בכפר אחד שבסביבות ירושלים היה דר יהודי פשוט, שלא קרא ולא שנה ולא ידע גם את פירוש המילות בתפילה, ולא עוד אלא שלא ידע גם את סדר התפילה, מה צריכים להתפלל ביום זה ומה לא, והיה דרכו שבכל שבוע כשהיה בא לירושלים למכור פירות וירקות בשוק היה נכנס אז לאחד מרבני ירושלים והרב היה רושם לו על הנייר מה להתפלל בכל יום ויום במשך השבוע הבא, ולא היה יכול לתת לו כללי התפילה, כי מרוב בערותו היה מתבלבל ולכן הוכרח הרב לרשום לו על כל יום ויום לחוד איך להתפלל, פע"א בא אל הרב בחודש חשוון וביקש ממנו שירשום לו את סדר התפילה לשבועות אחדים רצופים, כי הדרכים מקולקלות ברפש וטיט ולא יוכל לנסוע לירושלים בכל שבוע, ורשם לו הרב כבקשתו, ואירע שבשבוע השני הוצרך דווקא לנסוע לירושלים וכשבא לירושלים ראה לתמהונו שכל החניות של היהודים סגורות, נתבהל היהודי וחשב בלבו שמה ח"ו טעה בחשבון והיום יום השבת, לפתע ראה שיהודי אחד הולך עם טלית ותפילין תחת זרועו, נתישבה דעתו שהיום אינו יום השבת, ועדיין עומד ומשתאה סוף סוף מה יום מיומיים, ניגש אל אותו יהודי ושאלו לפשר הדבר, השיבו היהודי שהיום יום תענית ציבור. נשתומם הכפרי על הרב שלא רשם לו את התענית בתוך אלו הימים, וליבו נתמלא צער על שאכל ביום תענית ושלא התפלל כדת היום של תענית ציבור. מיד עזב את חמורו ועגלתו בתוך השוק, ורץ אל בית הרב, כשבא אל בית הרב לא מצאו בביתו על שאלתו היכן הוא השיבו לו שהוא בבית הכנסת, רץ

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAM
DSATMAR

KIRYAS JOEL BNEI BRAK

3 KDISHAS YOM TOV ST. BNEI BRAK

כול אברכים עצי חיים
דיסאטמאר

קרית יואל בני ברק

רח' קדושת יו"ט 7 ב"ב

מיסודו של כ"ק מורן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מ"מ כ"ק מורן רבינו הגה"ק שליט"א

נקדמה פניו בתודה

יעלה ויבוא ויגיע ברכותינו, בשם כל לומדי כוללנו, נופת תטופנה שפתותינו, קדם מע"כ ידידינו וידיד כל חי צדקה וחסד עושה ומעשה במישרים, ויזרע יצחק"ק מאה שערים, בפעולותיו הכבירים, על כולם אהוב ונערצ חכם לב יקח מצוה, בצדקת פורונו ברוח נדיבה, עד אין קצבה, לכל אשר בשם סאטמאר יקרא לבו ער ופתוח קראנו אליו בכל עת ונענה לטובת כוללנו במסירות נאמנה, לכ"ק מורן רבינו הגה"ק שליט"א מסור ואדוק

הרבני הנגיד הטפסר המפואר, מהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר

מוה"ר יצחק ראזנבערג שליט"א

ס. ראה"ק דקהל יטב לב דסאטמאר

ומעמודי התווך של כוללנו המעטירה ומוסדותינו הק' פה בני ברק יצ"ו

ובשם רבני ולומדי הכולל שליט"א

נקדמה פניו בברכת ברוך הבא בשם ה'

לרגל בואו בשערי ארה"ק לכבוד ל"ג בעומר

ובהזדמנות זו נקדם ביקרא דאורייתא הני קרואי מועד אנשי שם רמי מעלה,

ידידים וחסידיים המפורסמים לשם ולתהילה,

תומכים נכבדים של כוללנו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

עם כמאה רבניה ולומדיה ת"ח מופלגים שליט"א

אשר באו מכל קצוי תבל להילולא דבר יוחאי

צאתכם לשלום עם ישועות ורפואות בעדכם ובעד כל אשר לכם, וזכותא דבר יוחאי תלוה אתכם,

ואך טוב וחסד ירדפכם, כל ימי חייכם, ואלקא דרבי מאיר בעל הנס יענכם, להתברך באושר ואושר בכל גבולכם,

החותמים בברכת התורה

הנהלת הכולל רבני ולומדי הכולל

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרה משוקדים

פרפראות לחבמה

"והשבתי חיה רעה מן הארץ" משום שהם לא יעשו דין ד' מיתות "וחרב לא תעבור בארצכם" וכדברי התרגום "ודקטלין בחרבא" היינו הסנהדרין שדנים דיני נפשות לא יסור מארצכם ויש להם רשות לדון. (לקוטי מהר"ם)

☆

לא מאסתים ולא געלתים. ונראה דהנה איתא בגמ' (שבועות ל"ו.) לאו לאו תרי זימני הן הן תרי זימני הוי שבועה, לפי זה י"ל כשאמר הקב"ה "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם" לא מאסתים "ולא" געלתים לכלותם" הרי זו שבועה ומובטח לנו שהקב"ה יקיים שבועתו, לפי זה יש לפרש הפס' "מלאכי ג' (ו) כי אני ה' לא" שניתני' תיבת לא שניתני' (כפלתני) אמרתי שני פעמים "לא" מאסתים "ולא" געלתים והרי זו שבועה ומובטח לכם שאני אקיים שבועתי לכן "ואתם בני יעקב לא כליתם" ולא יהיה לכם כליה ח"ו. (הגר"א)

☆

וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהי קדש לה'. ידוע מה שפי' הגה"ק מוהר"ש מאסטרפאליא וזה"ה הי"ד, דעשרה הרוגי מלכות היו גלגול עשרת השבטים, לכן נעשה עמם מה שנעשה בשביל חטא מכירת יוסף כמבאר בפייט אלה אזכרה, אולם הקשו דהא במכירת יוסף היו רק ט' דראובן ובנימין לא היו במכירתו, ומדוע ה' עשרה הרוגי מלכות, ותרצו היות כי שיתפו גם הקב"ה עמם (כדאיתא בפירש"י פ' וישב) לכן ר' עקיבא שלא ה' מגלגול השבטים, הוא ה' קרבן בשביל הקב"ה כביכול, וז"ש כאן "וכל מעשה בקר וצאן" נוטריקון "וכי לחנם מת עקיבא שה' רועה בקר וצאן", דהא הוא לא ה' מגלגול עשרת השבטים ולזה תירץ "כל אשר יעבור" מן העולם מן עשרה הרוגי מלכות הוא "תחת השבט" כ"א תחת אחד השבטים "העשירי" זה ר"ע "יהי קדש לה" בעבור ה' ששיתפו עמם, ועפ"י נ"ל לפרש בטר"ט הגמ' (במנחות דף כ"ט) אר"י א"ר בשעה שעלה משה למרום הראה הקב"ה למשה את ר' עקיבא, אמר לפניו רבש"ע הראיתי תורתו הראני שכר, א"ל חזור לאחורך, חזר לאחוריו וראה ששוקלין בשרו במקולין, אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה, א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני, עכ"ל הגמ', וקשה אמאי שאל דוקא על רע"ק זו תורה וזו שכרה, הא מבואר בחז"ל שהראהו הקב"ה למשה את כל המאורעות שעתידין ליארע לישראל עד תחיית המתים ואמאי לא שאל על שאר ההרוגי מלכות, ועוד מה השיב לו הקב"ה כך עלה במחשבה לפני, ולהנ"ל יתיישב כמין חומר, דעל אינך ט' הרוגי מלכות לא שאל זו תורה וזו שכרה, משום שידע שהם גלגולי השבטים, ונתעורר עליהם חטא מכירת יוסף, אבל על הא דרע"ק שפיר ה' קשה לו מאחר דהוא אינו מגלגול השבטים זו תורה וזו שכרה, וע"ז השיב לו הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה "לפני" כלומר שרע"ק יהי קרבן לפני דהיינו עבדיו וכהנ"ל. (נפש יהונתן)

ונתתי גשמיכם בעתם. ופרש"י בלילי רביעית ובלילי שבתות, ויש לפרש דברי רש"י ע"פ מה דאיתא במדרש (ב"ר י"א ה') שאל טורנוסרופוס את ר' עקיבא אם הקב"ה שומר שבת האין מוריד גשם הלא זה הוצאה מרשות לרשות השיב לו כל העולם של הקב"ה והוא חצירו, אכן קשה ע"ז ממה דאיתא במדרש כשחבר ביהמ"ק השליך הקב"ה גט לישראל, ואם העולם היא חצירו אז הגט אינו מועיל משום שצריך לזרוק לרשות המתגרשת, ותרצו שהקב"ה הקנה לבני"מ מקום בחצירו, וא"כ שוב קשה האין הקב"ה מוריד גשם בשבת, וז"ש הכתוב "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו.. אם בחקותי תלכו" שתיזהרו על שמירת השבת שלי וזה ע"י אם בחקותי תלכו ואז לא יחרב ביהמ"ק ולא יהיה צורך להקנות לכם מקום בחצירי עבור גט ולכן "ונתתי גשמיכם בעתם" שאוכל להוריד גשם בלילי שבתות. (בני יששכר)

☆

ונתתי גשמיכם בעתם. ופרש"י בלילי רביעית ובלילי שבתות, וי"ל ע"פ מה דאיתא במדרש (ב"ר י"א ה') שאל טורנוסרופוס את ר' עקיבא אם כדברין שהקב"ה שומר את השבת האין מוריד גשמים הלא זה הוצאה מרשות לרשות השיב לו רבי עקיבא כל העולם של הקב"ה והוא חצירו, והמפורשים תירצו דאיתא (שבת י"ח.) תנו רבנן פותקין מים לגינה ערב שבת עם חשיכה ומתמלאת והולכת כל היום כולו, והנ"מ בין שני הטעמים לפי דברי המדרש מותר להוריד מטר גם בשבת אבל לפי תרוץ המפורשים מותר רק בלילי שבתות ולא בשבת, ואיתא בגמ' (שבת ל"ה.) כתיב "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" וכתב "לה' הארץ ומלואה" הא כיצד כאן קודם ברכה (לה' הארץ) כאן לאחר ברכה (והארץ נתן לבני אדם). היינו קודם ברכה הם בבחינת אין עושין רצונו של מקום ואחר ברכה הם בבחינת עושין רצונו של מקום וז"ש הכתוב "אם בחקותי תלכו" היינו שעושין רצונו של מקום ואז קשה האין הקב"ה מוריד גשמים בשבת ואין לתרץ שכל העולם שלו היא כי אז הארץ נתן לבני אדם ע"כ מתרץ רש"י "בלילי שבתות" דווקא ולא ביום השבת מטעם פותקין המים לגינה ע"ש עם חשיכה. (ברכה משולשת)

☆

והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבור בארצכם. אונקלוס תרגם "ודקטלין בחרבא לא יעדון מארעכון" (ההורגים בחרב לא יסור מארצכם), וקשה הרי זו קללה ולא ברכה, וי"ל ע"פ דברי הוזה"ק שר של אדם שהוא מלה"מ נתן רשות לישראל לדון דיני נפשות רק בשעה שישראל עושין רצונו של מקום אבל כשאין עושין רש"מ חייבים להחזיר המתנה, וזה פירוש הכתוב "ואתה תבער הדם הנקי" תוכלו לדון דיני נפשות אבל רק "כי תעשה הישר בעיני ה'", והנה איתא בגמ' (כתובות ל'). אע"פ שבטלו הסנהדרין דין ד' מיתות לא בטלו מי שנתחייב סקילה חיה דרסתו וכו', וז"ש "אם בחקותי תלכו" שתהיו עושים רצונו של מקום

וּדְרָשֶׁת וְחִקְרָת

ענינים נפלאים, בסוגיות ובכפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

בענין לאו הניתק לעשה

והתומים (בסי' צ"ז) ג"כ הקשה בקו' הנ"ל והוא הק' לגבי משכון דהוי לאו הכולל יותר מן העשה וכו', ומחדש דדוקא בתמורה שייך ד' הרמב"ם שאם הלאו כולל יותר מן העשה אז לא הוי לאו הניתק לעשה, דבתמורה העשה לא הוי בקום ועשה דהרי העשה של והי' הוא ותמורתו קודש, לא בעיא שום מעשה דמאליו נעשה קדוש, וע"כ בעי' שהעשה יכלול כל האופנים וכל האנשים שעוברין על הלאו, משא"כ בעשה שהוא בקום ועשה אף אם הלאו כולל יותר מן העשה שפיר הוי לאו הניתק לעשה, עכ"ד התומים.

ולפי דבריו שפיר יתורץ קושיית האחרונים הנ"ל לגבי נותר דהרי בנותר העשה הוא בקום ועשה דהיינו לשרפו, וא"כ אפי' אי הלאו כולל יותר מן העשה לא איכפת לן בד' התומים, ושפיר הוי לאו הניתק לעשה ואין לוקין עליו.

☆

אמנם בקרבן ציון עמ"ס תמורה (מהגאון האדיר אב"ד סענפעטער ד"ל) מביא ד' שו"ת נהרי אפרסמון (חיו"ד סי' קס"ז) דכתב דחידושו של התומים דאם העשה שמנתק את הלאו הוי בקום ועשה לא איכפת לן אם הלאו כולל יותר מן העשה, היינו דדוקא כשהלאו הוא בלא מעשה כגון המשהה חמץ און כגון נותר אז אם העשה הוא בקום ועשה, הוי לאו ניתק לעשה אפי' אם הלאו כולל יותר מן העשה, משא"כ במקום שהלאו הוא ג"כ ע"י מעשה אז אם הלאו כולל יותר מן העשה, לא הוי לאו הניתק לעשה ולוקין, ודו"ק.

☆

וכן השאגת ארי' (סי' פ"ב) וכן בשו"ת תירוש ויצהר (סימן ר') תירצו ביסודו של הרמב"ם בתמורה הנ"ל, את הקושיא המפורסמת על הרמב"ם (בהל' חמץ ומצה) שכ' שהקונה חמץ בפסח לוקה, והקשו כולם כאחד הרי חמץ הוי לאו הניתק לעשה של תשבייתו וכדאייתא בתוס' פסחים (כ"ה) להדיא.

והשאג"א תי' לפי"ד הרמב"ם בתמורה שאם הלאו כולל יותר מן העשה לא הוי לאו הניתק לעשה ולוקין עליו, א"כ מיושב שפיר ד' הרמב"ם דהרי בחמץ הלאו כולל יותר מן העשה דבהלאו של כל יראה מצוות גם נשים, ובהעשה של תשבייתו הם פטורות מדהוי מ"ע שהזמן גרמא וא"כ הרי הלאו כולל יותר מן העשה, וא"כ

בפרשתן והי' הוא ותמורתו יהי' קודש, והנה הרמב"ם חידש (בפ"א מתמורה) שלאו הניתק לעשה אין לוקין עליו, דייקא בששניהן שווין דהיינו כל ששייך עליו הלאו שייך עליו ג"כ העשה, דייקא אז אין לוקין עליו, משא"כ כשהלאו כולל יותר מן העשה דהיינו שיש אופנים שעוברין על הלאו ולא אפשר לקיים העשה, אז לא הוי לאו הניתק לעשה כלל, ולוקין על לאו זה, וע"כ חידש הרמב"ם דתמורה לא הוי לאו הניתק לעשה אע"פ דכתיב בקרא לא יחליפנו ולא ימיר אותו, ואם המיר ימירנו והי' הוא ותמורתו יהי' קודש, אעפ"כ לא הוי לאו הניתק לעשה, כיון שאינם שווין כי קיי"ל שצבור או שותפין שהמירו עברו על הלאו, אבל אצלם לא שייך העשה והי' הוא ותמורתו קודש דבשותפין אינו חל, וא"כ כיון שהלאו כולל יותר מן העשה דהרי כולל גם שותפין והעשה אינו כולל שותפין ע"כ לא הוי לאו הניתק לעשה ולוקין עליו, עכ"ד הרמב"ם בתמורה.

והקשו האחרונים המנחת חינוך (מצוה ח' סעי' ד') וכן הפמ"ג בספרו גינת וורדים (כלל ב"ג ד"ה התנאי הב') דהרי כתיב והנותר ממנו באש תשרופו, כמו בגזילה דהוי לאו הניתק לעשה משום והשיב את הגזילה, וע"כ אין לוקין על לאו דלא תגזול ומפסוק זה ילפי' בגמ' וכן פסק הרמב"ם והחינוך שאם עבר על לאו דנותר אין לוקין עליו מדהוי לאו הניתק לעשה, ולכאורה קשה אמאי הוי נותר לאו הניתק לעשה, הרי הלאו כולל יותר מן העשה, דהרי הלאו כולל גם נשים דהרי לגבי לאו אין שום פטור להנשים, משא"כ בהעשה של והנותר ממנו באש תשרופו אינו כולל נשים דהרי הוי מ"ע שהזמן גרמא דהרי קיי"ל אין שורפין קדשים בלילה וא"כ הוי מצוות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות, נמצא דהלאו כולל יותר מן העשה, וא"כ הרי לפי"ד הרמב"ם לא הוי ניתק לעשה, וצריכין ללקות עליו, ואמאי הוי לאו הניתק לעשה.

☆

והמנחת חינוך מביא גירסא דלדבריו נשים אינן מצוות בהלאו דנותר מדהוי לאו שאין בו מעשה, דהרי בזה גופא שזמן אכילתה עבר כבר עוברין על הלאו דנותר ולא בעי' שום מעשה, ע"כ נשים אינן מצוות בהלאו, וא"כ לפי"ז הרי הלאו אינו כולל יותר מן עשה דהרי גם לגבי הלאו נשים פטורות.

ובישועות יעקב (אהע"ז ריש סי' כ"ח) ושו"ת מחנה חיים (או"ח ח"ב סי' ל"ג אות ה') הקשו לפי"ד המלחמות בסוכה (דף ל.) דבגזל עכו"ם אפי' למ"ד דגזל עכו"ם אסור מדאורייתא פשיטא דהעשה דוהשיב את הגזילה ליכא בגזל עכו"ם, עכ"ל, ולפי"ד תיקשי אמאי הוי גזל לאו הניתק לעשה דוהשיב את הגזילה, הרי לפי"ד הרמב"ם כשהלאו כולל יותר מן העשה לא הוי לאו הניתק לעשה, וא"כ בגזילה לפי"ד המלחמות הלאו כולל יותר מן העשה דבהלאו נכלל גזל עכו"ם והעשה דוהשיב נכלל רק גזילת ישראל.

☆

והמחנה חיים (שם) תירץ דאפי' אי נימא דגזל עכו"ם אסור, אעפי"כ אינו אסור מטעם איסור לא תגזול, אלא מטעם הפסוק וחישה עם קונוהו, או מהפסוק ואבלת את כל העמים, וכדמשמע בכתובות (סימן שמי"ח) וכיון דשם לא נזכר שום ענין של השבה, ע"כ אמרינן דאין חיוב השבה על גזל עכו"ם, אבל אין איסורו מקרא דלא תגזול, וג"כ אתי שפיר דהוי לאו הניתק לעשה כיון דאין הלאו דלא תגזול כולל יותר מן העשה של וחישה את הגזילה, ושפיר אין לוקין עליו, והב"ן. [ובבית הארצות (ח"ב דף מ"ז) ג"כ מביא תירוץ על קושיא הנ"ל אבל אכמ"ל, ועיי"ש].

לא הוי לאו הניתק לעשה וא"כ שפיר כתב הרמב"ם דהקונה חמץ בפסח לוקה.

☆

ובחידושי ראשבי"ד (בנו של הגאון מהרי"א אסאד) בסוגיא דסומא, גם כן הקשה קושיא נפלאה לפי דברי הרמב"ם בתמורה המובאין דכשהלאו כולל יותר מן עשה לא הוי לאו הניתק לעשה ושפיר לוקין עליו, הקשה לפי דברי הפרי מגדים בפתיחה כוללת לאורח חיים (ח"ג אות כ"ט) דהא דאמר' דסומא פטור מכל המצות היינו מצות עשה אבל לא תעשה בוודאי דגם סומא חייב לשמרם. והקשה לפי"ד הרמב"ם הנ"ל נמצא דלא שייך כלל בכל התורה לאו הניתק לעשה כיון דהלאו כולל יותר מן העשה, דהרי הלאו שייך גם בסומא כד' הפמ"ג, משא"כ העשה אינו כולל סומא דהרי פטור מכל מצוות עשה. ועוד הקשה דלפי"ז אינו מובן מה דמובא בקידושין שכששמע ר' יוסף (שה"י סגי נהור ל"ע) שסומא פטור מכל המצוות, עשה סעודה לכבוד זה, וקשה הרי לפי"ד הפמ"ג לשמחה מה זו עושה, הרי אדרבה הפסיד בזה שחרי בהל"ת יחי' חייב כשאר אינשי, ורק במ"ע יפטר וא"כ לא יוכל להיות אצלו לאו הניתק לעשה, וילקה על הלאווין, ומניח בקושיא [וכמובן דלפי"ד התומים המובא לעיל יש מקום ליישב וצ"ע].

ישיבה קטנה דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א - בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
זכרון מאיר - בני ברק

שי"ר וקול תורה

מעומקא דליבא, נשגב בזה ברכת מזל טבא, לכבוד מע"כ מגיד שיעורינו האי צנתר דדהבא, גריס בהוויות דאביו ורבא, סיני ועוקר הרים, צולל במים אדירים, ומעלה מרגניתא טבא בשיעוריו הברורים, חכו ממתיקים, וכולו מחמדים, ותהי ידיו אמונה, במסירות בדעת ובתבונה, להעלותינו בתורה ביר"ש ובכל מידה נכונה,

הרה"ג רבי ישראל שלום גאלבערגער שליט"א

ר"מ בישיבתנו הק'

לרגל שמחתו באירוסיו בנו הבה"ח כמר חיים מאיר הי"ו עב"ג שתחי' למז"ט ובשעט"מ

וזאת הברכה, יה"ר מאלוקי המערכה, יצו ה' ככה, שיוכה מעכ"ת לראות ולרוות תענוג ונחת דקדושה, ממנו ומשאר יוצ"ח במידה גדושה, ויזכה עוד רבות בשנים, דשנים ורעננים, לדלות לתלמידיו הנאמנים, מבארם של הראשונים והאחרונים, ויפיין מעינותיו חוצה, לתלמידיו המוקירים שמו בהערצה, ויראה פרי בעמלו, כפי רב מסירות פעלו, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, עדי נוכח לשמחת עולמים, בב"א.

העבירים בלונ"ח תלמידיו הנאמנים בשיעור א' דישיבה קטנה דרב"י פסאטמאר ב"ב

עשה יודא הירש, ברוך אקער, שלמה הייפליך, שפחה יו"ט גרין, יהושע ראטה, חנוך זונדל פיינערווערגער, ברוך יצחק ווייס, בן ציון איצקאוויטש, יואל יוסף ווייס, יצחק יודא ראזנבערג, עשה אלי' ווייסהויז, שפעון קליין, בנימין אלטער יאזשעף, יעקב כהן, פרדכי פענדל פרידמאן, יצחק אליעזר היילברון, דוד פאשקאוויטש, פנחס פענדל שפילפאן, שמואל שלמה ווייסהויז.

פנינים וחידושים בגמרא מס' גיטין הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה" נר"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי מבקש:

"בניי שנו מדותי" כדאי שתהיו בבחינת "בנים אתם לה' אלקיכם"

אקרי עבד, דעביד פקודיה דמרא או הוא נקרא עבד שעובד מצות אדונו, ולית ליה רשו לחפשא בגניזוי וברזין דביתיה ואין לו רשות לחפש בגניזוי ובסודות ביתו, בזמנא דידע ליה בר נש לקוב"ה באורח פרט בזמן שהאדם יודע את הקב"ה בדרך פרט כדין אקרי בן רחומא דיליה או הוא נקרא בן אהוב שלו כבן דחפיש בגניזוי וברזין דביתיה כבן שמחפש בגניזוי ובסודות ביתו.

העולה מהאימוריין דכדי להיות בבחינה של "בנים אתם לה' אלקיכם", ולא בבחי' "כי לי בני ישראל עבדים" צריכים לעסוק בתורת הנסתר כבן המחפש בגניזי אביו.

והנה תורת הסוד גילה רבי שמעון בן יוחאי, כדאיתא בתיקוני זוהר (הקדמה י"ז) שאליהו הנביא זכור לטוב אמר לרשב"י:

קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על ידך, קום רבי שמעון ויתחדשו דברי תורה על ידך, דהא רשותא אית לך לגלגא רזין טמירין על ידך, שהרי רשות ניתנה לגלות על יד סודות גנוזים, מה דלא אתיהב רשו לגלגא לשום בר נש עד כאן, מה שלא ניתנה רשות לגלות לשום אדם עד עתה."

ובזה אפ"ל כמין חומר דברי רשב"י לתלמידיו:

אמר רבי שמעון לתלמידיו - היינו לתלמידיו שלמדו אצלו רשב"י תורה בדרך 'נגלה' לבד, בניי שנו מדותי - פי' אם אתם רוצים להיות בבחינת בן, בנים אתם לה' אלקיכם, ולא רק בחינת עבד, כי לי בני ישראל עבדים, אז צריכים אתם ללמוד 'תורת' היינו תורת הסוד שרשב"י גילה תורת הסוד, דע"י לימוד תורת הנגלה נקראים עבדים למקום, ורק ע"י לימוד תורת הסוד נקראים בנים למקום.

בגמרא (דף ס"ז:) "וכן אמר רבי שמעון לתלמידיו, בניי שנו מדותי למדו תורת, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא בהרתם ותרומתם מתוך עיקר משניות של רבי עקיבא".

ויש להתבונן במאמר הזה טובא:

א. למה פעם אחת קראום רשב"י בלשון 'תלמידיו' ואח"כ בלשון 'בניי'.

ב. אם קראם בלשון תלמידיו משמע שלמדו אצלו תורה, אם כן מה ביקש ממנם שילמדו תורתו.

ג. גם יש לדייק בלשונו הטהור "שנו מדותי" שביקשם שילמדו "תורתו" דווקא וצ"ב.

ואפשר לומר בס"ד על פי המבואר בזהר הק' (פר' בהר) שלכלל ישראל יש ב' בחינות לגבי הקב"ה, לפעמים נקראים עבדים למקום שנאמר (ויקרא כ"ה נ"ה) "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם" וגו'. ולפעמים נקראים בנים למקום שנאמר (דברים י"ד א') 'בנים אתם לה' אלקיכם'.

ומבואר בזהר"ק שבזמן שישראל עוסקין בתורה בדרך נגלה לבד ועובדים את השם נקראים עבדים, אבל כשעוסקים בגניזי נסתרות שבתורה, כבן שמחפש בגניזי אביו יש לכלל ישראל דין בנים למקום.

וז"ל הזהר"ק: "כי לי בני ישראל עבדים וגו'... אקרון ישראל לקוב"ה עבדים דכתיב עבדי הם, ישראל קרויים להקב"ה עבדים ככתוב עבדי הם, ואקרון בנים דכתיב בנים אתם לה' אלקיכם וקרויים בנים ככתוב 'בנים אתם לה' אלקיכם', בזמנא דידע ליה בר נש באורח כלל בזמן שהאדם יודע את הקב"ה בדרך כלל, כדין

ובזה יומתק לנו מה שכתב החתם סופר (בתורת משה פר' קדושים) לפרש דברי רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה", וצריך ביאור מה שאמר "כלל גדול בתורה", ופרש הענין על פי מה דמבואר בגמרא (ב"ט ס"ב) "וחי אחיך עמך, שנים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהם קיתון של מים, אם שותין שניהם ממים, ואם שותה אחד מהם מוגיע לישוב, דרש בן פטורא, מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו, עד שבא רבי עקיבא ולימד וחי אחיך עמך, חייד קודמין לחיי חבריך"

הרי לנו דבעניני גשמייות חייד קודמין לחיי חבריך, א"כ האיך אפשר לקיים מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, מחדש החתם סופר שמשעם זה דקדק רבי עקיבא באמרו "זה כלל גדול בתורה" דרק בתורה אפשר לקיימו, דבלימוד תורה חייב ללמד את אחרים אפילו הוא נבטל עצמו מלימודו עיי"ש.

ועל פי האמור יפתח לנו שערי אורה להבין דברי התנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי, אחר שבקש לתלמידיו שילמדו תורת הסוד, ורצה לגלות להם סתרי תורה, ולא החזיק טיבותא לנפשיה, הסביר להם שתורתו הוא העידית מתורת רבי עקיבא, היינו שישוד זה שצריכים ללמד עם אחרים, למד מעיקר תורה של רבי עקיבא, והיינו מה שביקש רבי עקיבא מתלמידיו "אתם לא תהיו כן", וכן ממה שאמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה", כמבואר בחתם סופר דקאי על לימוד תורה עם אחרים.

ומה שאמר רשב"י "שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא" אפ"ל דאיתא בגמרא (יבמות ס"ב) בענין כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו מפסח עד חג השבועות וז"ל הגמרא (שם):

"אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מוגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמעון, והם הם העמידו תורה אותה שעה, תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת."

והקושיא ידועה למה נענשו תלמידי רבי עקיבא בעונש חמור כל כך, רק משום שלא נהגו כבוד זה לזה.

ובספר צבי לצדיק (להגה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב) מביא משי"כ במדרש (קהלת רבה י"א ו) שרבי עקיבא אמר לתלמידיו החדשים: "הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, אתם לא תהיו כן, מיד עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה", ולפי"ז מחדש שמה שלא נהגו כבוד זה לזה, היינו שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, שכל אחד החזיק לעצמו מה שלמד אצל רבי עקיבא, ולא היה מוסרים זה לזה, וממילא מובן המכשלה הגדולה שיצאה מזה, שהרי כל עיקר בחינת תורה שבע"פ נסמכת על המקבלים איש מפי איש עד משה רבינו, ואחר כי חיים הם למוצאיהם כתיב, והם עשו להיפך לכן נענשו מדה כנגד מדה, היפך בחינת החיים המובטח למוצאיהם.

חלק מהוצאות הגליון נתנדב

לטיובת נשמת התנא האלוקי

רבי שמעון בן יוחאי זיעוועכי"א

ע"י אנ"ש החשובים החפצים בעילום שמם

זכות הרשב"י יגן עליהם באלף המגן לחייושע בכל משאלות לבם לטובה ולברכה

בית המדרש דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
זכרון מאיר – בני ברק

מודעה רבא לאורייתא

הננו מודיעים בזה לכל אנשי שלומינו הע"י
כי אי"ה ביום שבת קודש אחה"צ ילמד

הרה"ג ר' מרדכי געלבער שליט"א

רנ דביהמ"ד מונקאטש

שיעור בפרקי אבות עתובל בדיוש פוסר ואגדה

בשעה 6.40 בדיוק בבית מדרשינו

גברת שבתא טבא
הגבאים

ויברך אלוקים את יצח"ק

באותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מזל"ט טבא, קדם מעלת כבוד ראש בית אבא, אבינו - חוה"צנו
הצמוד בליבנו באהבה רבה, ויזרע יצח"ק מאה שערים, בפעליו ובמעשיו חסדו היקר, ומרדכי"י רצוי
לכל אחיו, נערץ וחביב על כל יודעיו ומכיריו, ביצו פתוח לכל דורש ומבקש, לבו ער לכל דבר קודש,
האדם היקר באנשים, גרים באורייתא ומחדש חידושים,

הרה"ח ר' יצחק מרדכי מאשקאוויטש שליט"א

ומנשים באהל תגורך אמינו - חמותנו החשובה שתחי' לאויט"א

לרגל השפחה השרויה בפענום, רופפות קל בגרום, באירוסים בנם,
הבחור היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, תורה וחסידות אצלו בלולה, נחמד למטה ואהוב למעלה,
כמר שמואל יהודה ניי"ן
עב"ג החי שתחי' למז"ט ובשעמו"מ

וצרופה בזה רב ברכות, יה"ר שמשמחה זו יושפע לכם שובע שמחות, וזככו לרווח ממנו ומכל יוצ"ח
רב נחת דקדושה, מזוך בריות גופא ונהורא נפישא, ומזוך אושר ועושר במידה מרובה וגדושה, אכי"ר.

בעתידת וברכת בנים - חתנים

משה יעקב, חיים אליעזר, שלמה, יואל צבי, מאשקאוויטש.

שלמה קליין, אברהם צבי עקשטיין, יצחק לאנדא, יעקב ראזמאן, מרדכי גימפל כהן, יעקב חיים לעווי, ירמ' קליין

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

חוקים להורותם

דיני הפסק בברכות (ב)

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מייכל אברהם פרידמאן שליט"א

חיתוך פרוסת המוציא למסובין

המברך על ככר לחם לא יחתוך פרוסת המוציא לאחרים עד שיטעום הוא תחילה מהפת, בכדי שלא להפסיק בין הברכה לטעימה. (סי' קס"ז משנ"ב ס"ק ע"ט בשם הטו"ז ועוד אחרונים).

ובשבת מובא עפ"י קבלה דיש לחתוך תיכף הפרוסה עבור האשה קודם שיאכל, וכן נהג רביה"ק ז"יע שחתך קודם הפרוסה עבור הרבנית ואח"כ טעם, (בזמירות דברי יואל הביא בשם הגה"ק רבי שלמה האלבערשטאם זצ"ל מבאבוב (במכתב המובא בספר מכתבי קודש) כי זקינו מרן הגה"ק מצאנו זללה"ה ישב בראש המסובים בסעודת חתונתו, וכתב שם בזה"ל ובליל שבי"ק כאשר ברכת המוציא וחתכתי פרוסה עבורי אמר לי בלשונו הקדוש: הלא יש לך ידיעה בספרי קבלה, מדוע אין אתה חותך תיכף הפרוסה עבור זוגתך הלא כן הוא עפ"י סוד, ע"כ, וכן נהג מרן הגה"ק בעל דברי חיים ז"יע שתיכף אחר שחתך הפרוסה שלו חתך הפרוסה גם להרבנית קודם שטעם, וכן הוא בסידור רבי אשר ז"ל: ותבצע מן הימני כזית לך נגד י' דהוי"ה וכביצה לאשתך נגד י' דאדני עכ"ל, וכן הובא בברכת הבית שער ז' סעי' כ' בשם האר"י ז"ל).

בדין השומע קידוש מאחר

הנוהגים בעת ששומעים קידוש מאחר, ששותים מהיין בלא ברכת בורא פרי הגפן וסומכים על ברכת הגפן של המקדש - אסור להם להפסיק בדיבור לפני שיטעמו מהיין, ואם הפסיקו בדיבור צריכים לברך לעצמם בורא פרי הגפן, (ודינים כדן המקדש עצמו לכל דיני הפסק בין הברכה לטעימה, מ"ב סי' קס"ז ס"ק מ"ג כדעת כמעט כל האחרונים דלא כהרמ"א שם).

ואף אלו הנוהגים שמברכים לעצמם בורא פרי הגפן, לכתחילה לא יפסיקו בדיבור עד שיטעום המקדש מהכוס, (עיין במנחת שבת סי' צ"ו ס"ק כ"א שהביא שבשדי חמד הובא פלוגתא אם יש איסור להשומעין להפסיק לפני טעימת המקדש, וכתב דלכתחילה וודאי אין להפסיק, וצדדי המחלוקת היא דיש מקום לומר דהפסק שייך רק אצל הטועם עצמו, אבל האחרים שאינם טועמין מהכוס, או שטועמין ומברכים בעצמם, לא שייך אצלם הפסק בזה כלל, וכן מצדד לומר בשו"ת חשב האפוד (ח"א סי' ב') והוא ג"כ מסיק דלכתחילה נכון שלא להפסיק, דכיון דהשומע יוצא בברכת המקדש, והמקדש צריך שיטעום א"כ נכון דגם השומע ימתין עד שיטעום. וכ"מ בשו"ת שבה"ל ח"ג סי' ס"ט שדן לגבי הפסק אמן לנשים בברכת שהחיינו ששומעות מהמקדש, והם בירכו כבר שהחיינו בהדלקת הנרות דיש לדון להפסק בין ברכת בופה"ג לטעימה ושם דן בין בנשים הטועמות מהיין על סמך ברכת המקדש, ובין להמברכות בעצמם בופה"ג).

ולכן בשבת בבוקר שמקדשין בבית הכנסת ואחד מוציא לכולם, צריכים השומעים לכתחילה להמתין לברך על מיני מזונות עד שישתה המקדש מהכוס. וכמו כן בהבדלה, אין לדבר אחרי ברכת המבדיל עד שיטעום המבדיל מהכוס, ובדיעבד אף שהפסיקו יצאו יד"ח.

עניית אמן למבדיל [במוצש"ק] על ברכת בשמים ונר ששמע מאחרים

המבדיל במוצאי שבת על הכוס ואחרי ברכת בורא פרי הגפן שומע מפי אחרים ברכת בשמים וברכת מאורי האש, אין לו לענות אחריהם אמן דהוי הפסק בין ברכת היין להטעימה, (שו"ת לחם שלמה). ובשו"ת יגל יעקב (או"ח סי' מ"ג) כתב וז"ל ומורי זללה"ה בעל אמרי יוסף (מספינקא) היה דרכו בקודש ללחך בלשון על ידו המטופחת מכוס של הבדלה תיכף אחרי ברכת בורא פרי הגפן, ושמעתי מאז טעמו בכדי שיוכל לענות אמן אחר ברכות של אחרים בכדי להוציא נפשו מכלל ספק וכן אני נוהג אחריו עכ"ל.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' כ"ה) מצדד דיש מקום לומר שמותר המבדיל לענות אמן על ברכת האחרים, (ומחלק בין ברכת הבדלה לשאר מקומות שאסור להפסיק, וסברתו דכיון דבהבדלה ברכת הבשמים והאש עצמם אינם נחשבים להפסקה בין ברכת היין להטעימה, א"כ גם כשנתארך הברכה ע"י האמנת אמן על ברכה זו ששומע מאחרים לא הוי הפסקה, ואינו דומה לשאר המקומות שאסור לגמרי להפסיק בין הברכה להטעימה, ועי' בשו"ת יגל יעקב הנ"ל דהביא בשם מורה אחד להתיר עניית אמן בזה, והוא מסיק שם דאין לדחות דברי המורה בגילוי דחיתתא, אלא שהוא לעצמו נהג כהאמרי יוסף).

המקדש להוציא אחרים והפסיק המקדש בדיבור לפני הטעימה

אם כיון המקדש ג"כ לצאת יד"ח עצמו מבואר במשנ"ב (שם סקמ"ב) שמשמע מהפוסקים דלכאורה אין השומעים יוצאים יד"ח הברכה, ומסיים המשנ"ב וצ"ע לדינא, אמנם מסקנת הרבה אחרונים להקל בזה דהשומעים יצאו יד"ח ויכולים לאכול על סמך הברכה ששמעו ואף שהמקדש הפסיק בדיבור אח"כ (עי' שו"ת שם דהכריע כהפמ"ג מ"ז סק"ח וכנ"ז).

אבל אם כוונת המקדש לא היתה כדי לצאת יד"ח עצמו רק כוונתו היתה להוציא אחרים, אף שהפסיק בדיבור מ"מ יצאו השומעים יד"ח (וכמבואר בברכת הבית שער כ"ה אות כ"א).

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיעועכי"א

יומא דהילולא י"ח אייר – ל"ג בעומר

- המשך -

ידע כל הנסתרות, דבריו עושים פירות, בטל כמה גזירות, אדוננו בר יוחאי

כשהאפעה מסתכל על האדם, הראיה עצמה גורמת לו נזק ובוודאי לא ינצל ממנו וכ"ש אם הנחש עצמו מתקרב להאדם, קרא עליו "לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך", והוסיף רשב"י ואמר: בכל דבר עושה הקב"ה שליחותו, ואין לנו לנהוג בזיון בכל מה שבר הש"ת ועל זה נאמר "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" ונאמר "יודוך ה' כל מעשיו". (זוהר אמור קו ע"ב)

פעם אחת גזרה מלכות רומי הרשעה גזירות על ישראל, שלא ישמרו את השבת, שלא ימולו את בניהם וכו', והיה שם תלמיד חכם גדול ועשיר המקורב למלכות, ורבי ראובן בן איסטרובלי שמו, ועפ"י עצת החכמים החליף מלבושו לבגדי הגויים, וישב עם גדולי מלכות רומי ומצא חן בעיניהם ואמר להם שלטובת המלוכה הוא שישמרו ישראל שבת שע"ז יהיו עניים, וע"י שימילו את בשר ערלתם יהיו חלשים, וכך ביטל כל הגזירות. לימים נודע להרומאים שהיועץ שנדמה בעיניהם כמייעץ לטובתם הוא יהודי, עמדו וחידשו את הגזירות ביתר שאת וביתר עוז, דנו חכמי ישראל ביניהם את מי ישלחו לרומי להשתדל לבטל הגזירות, אמרו: ילך רבי שמעון בר יוחאי שהוא מלומד בניסים, ועד היום נתרחשו לו נסים רבים ונפלאים, שנבראו לו מעיין ועץ חרוכים בשהותו במערה, לכן ראוי הוא לילך, ואליו יתלוה רבי אלעזר בנו של רבי יוסי. בדרתם מהספינה ללכת לבית הקיסר, נזדמן להם שד ושמו בן תמליון, ואמר: רצונכם שאבוא עמכם, בכה רשב"י ואמר: הגר שפחת שרה נזדמנו לה שלשה מלאכים בזה אחר זה, ואני אף לא מלאך אחד, אבל יבוא הנס מכל מקום, אמר להם בן תמליון: אני אקדים ואכנס בגופה של בת הקיסר ותשתגע עד שילאו הרופאים להעלות לה ארוכה, ואז תבואו אתם ותאמרו לי "צא", ואתן לכם סימן שבצאתי אשבר את כל כלי הזכויות שבבית הקיסר. הסכים רשב"י לזה, ועד מהרה פשטה השמועה ברומי שבת הקיסר נשתבשה עליה דעתה, והיא מבקשת שיביאו לפניו את חכם היהודים רבי שמעון בר יוחאי, הסתובבו עבדי הקיסר בחוצות רומי בחפשם אחרי רשב"י, כאשר מצאוהו הכניסוהו בכבוד גדול לארמון הקיסר, גחן רשב"י ולחש באזני הבת ואמר: בן תמליון צא, בן תמליון צא, רשב"י

בעיר צידון התגוררו זוג ששהו עשר שנים ולמגינת לבם לא זכו להפקד בזרע של קיימא, באו לפני רבי שמעון בר יוחאי ובקשו להפד את אמהם להם: בקשה אחת לי אליכם ואל תסרבו לי, כשם שנשאתם זה לזה מתוך אכילה ושתייה, כך תפרדו לדרכיכם מתוך אכילה ושתייה, בני הזוג קיימו בנאמנות את דברי רשב"י וערכו סעודה מכובדת אשא אליה הוזמנו תלמידי חכמים ועניים, בעת הסעודה כטוב לב הבעל ביין אמר להאשה: ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית טלי אותה ולכי לבית אביך, המתינה האשה ובראותה כי תרדמה נפלה על בעלה הורתה לעבדיה לשאתו במיטתו לבית אביה, בחצי הלילה נעור הבעל משנתו וכיון שפג יינו התבונן ומצא עצמו במקום זר, פנה בשאלה לרעייתו: מה לי ולבית אביך אשר הבאת אותי הלום, השיבה האשה: וכי לא כך אמרת לי אמש, כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך, ובכן אין לי חפץ טוב יותר ממך, חזרו השנים לרשב"י וסיפרו לו את אשר ארע, בראות רשב"י את האהבה השרויה בין בני הזוג עמד וביקש עליהם רחמים ונפקדו. (שיר השירים רבה א)

פעם אחת היה רשב"י מהלך בדרך יחד עם בנו ר"א ותלמידיו רבי אבא ורבי יוסי ורבי יהודה, בדרך הילוכם הגיעו לאמת המים, ורבי יוסי החליק במדרון לתוך המים עד שבגדיו נרטבו, אמר רבי יוסי: החריצים ובקעי המים שבני אדם עושים בשדותיהם להעברת המים קשים הם, מי יתן שלא היו נעשים, בשמוע רשב"י את דברי רבי יוסי הוכיחו ואמר: מדוע אתה אומר כן הרי משמשי העולם הם, ואין לנהוג בזיון בהם ואפילו אם הם מזיקים, שנאמר "וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד", וירא אלוקים את כל אשר עשה כל כולו משמע ואפילו נחשים ועקרבים אע"פ שהם נראים מחבלי העולם בכולם כתוב והנה טוב מאוד, עודם מדברים והולכים בדרךם והנה ראו נחש עובר על פניהם במרוצה, אמר רשב"י: נחש זה הולך לעשות עבורינו נס, ואכן כפי שאמר כן היה, הנחש נתקל באפעה (נחש מסוכן מאוד) ונאבקו זה בזה עד שנפלו מתים, כשהגיעו בני החבורה הקדושה ראו את שני הנחשים מוטלים מתים, הודה רשב"י להקב"ה ואמר: ברוך אבינו הרחמן אשר עשה עמנו נס ופלא, שכל אדם המביט באפעה בעודו חי, או

שאדם מסתלק לבית עולמו באים אליו מעולם הנשמות אבותיו וקרוביו, השיב רבי יצחק: עד כה עדיין לא ראיתי את צורת אבי, קם רבי שמעון ואמר: רבונו של עולם, רבי יצחק ממידעיו הוא והוא בביתנו מ"שבעת העינים" [הם שבעת בני החבריה שנתרו בחיים בצאתם מהאדרא רבא] אוזח אני בו ומבקשך אנא תן לי אותו, יצאה בת קול מן השמים ואמרה: נתקבלה תפילתך לפני כסא הכבוד במרומים, והרי רבי יצחק שלך הוא ובידך נמסר, אך תביאהו עמך בעלותך למרומים לשבת על כסאך בעולם העליון, ענה רבי שמעון: בוודאי כך אעשה ואביאנו עמי ביום פטירתי, תוך כדי דברים אלו שמע רבי אלעזר - שישב בפתח הבית - את מלאך המות מפטיר ואומר: אין הדין קיים במחיצתו של רבי שמעון, הביט רשב"י על רבי יצחק וראה שהוא חור כולו ורועד מפחד, אמר רשב"י לבנו שיבוא מפתח הבית להרגיע את רבי יצחק, וכבר סובב רשב"י פניו מהם והיה עוסק בתורה, מרוב חולשה נתנמנם רבי יצחק ובחלומו רואה את אביו שאומר לו: בני, אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא, בין עלי עץ החיים שבגן עדן אתה יושב, אילן גדול וחזק הוא רבי שמעון בר יוחאי והוא מחזיקך בין ענפיו, אשרי חלקך בני, אמר רבי יצחק לאביו: אבי מה מצבי ומעמדי בעולם האמת, השיב האב: שלשה ימים היו מכינים בחיפזון את חדר משכבך ופתחו בחדר חלונות שיאירו לך מארבע רוחות העולם, ואני ראיתי מקומך ומחיצתך ושמחתי מאוד אמרתי אשריך בני, אך הייתי מצטער על בנך הקטן שעוד לא זכה לתורה ואתה לא תזכה לחנכו, שנים עשר צדיקים מן החברים היו אמורים להקביל פניך, ובעוד הם מוכנים לצאת נשמע קול בעולמות העליונים המכריז: מי הם החברים העומדים לצאת לקראת רבי יצחק, תשאו במקומותיכם, כי רשב"י התפלל עליו עליו שלא ימות ובקשתו נתקבלה, שאל רבי יצחק את אביו: לכמה זמן האריכו את ימי עוד בעולם הזה, השיבו האב: סוד זה אין לי רשות לגלות כי אין מודיעים לאדם ימיו ושנותיו, אולם זאת אודיעך כי בשמחה הגדולה של רשב"י ביום פטירתו שם תהיה יחד עמו ואתה תערוך שולחן, כתום המחזה שראה רבי יצחק בחלומו נעור משנתו והיה צוחק ופניו מאירים, התבונן בו רבי שמעון ואמר: בוודאי דבר חדש שמעת בשנתך ורזים נגלו לך, השיב רבי יצחק: אכן כך הדבר, וסיפר רבי יצחק לרשב"י כל מה שראה בחלומו, כאשר סיים לספר השתטח רבי יצחק על הארץ לפני רגליו של רבי שמעון בהכרת טובה ותודה על הצלת חייו. (זוהר ח"א ר"ז א, והרמ"ק מוסיף בספרו: עשרים שנות חיים נוספו לו לרבי יצחק בזכות תפילתו של רשב"י, וביום ל"ג בעומר יום פטירתו של רשב"י נפטרו גם רבי יצחק, ולפי המסורת קבור רבי יצחק בחצר ציון הרשב"י בכניסה לחצר בצד ימין)

הקפיד לומר את דבריו בלחישה כדי שלא ירגישו בו אחרים, ויסברו שע"י תפילה פעל להצלת בת הקיסר, מיד נסתלק השד מגופה של בת הקיסר והבריאה כאחד האדם, הקיסר שה' שמח וטוב לב על רפואת בתו פנה לרשב"י ולר"א ואמר לעבדיו שיכניסו אותם לאוצר גנזי המלך ויקחו משם כל מה שלבם חפץ, רשב"י ור"א לא פנו לאוצרות היקרים שנצצו באור יקרות, אלא חיפשו אחרי גזירות השמד, במצאם את האגרת החתומה על שלש הגזירות נטלוה וקרעוה לגזרים.

רבי יצחק תלמידו של רשב"י היה יושב יום אחד לפני פתח ביתו של רבי יהודה והיה עצוב ומדוכא, יצא רבי יהודה מביתו ומצאו לרבי יצחק יושב עצב, שאלו רבי יהודה: מה יום מיומיים, אמר לו רבי יצחק: ברצוני לבקשך שלש בקשות, האחת, כאשר תאמר דברי תורה ותזכיר מדברי תאמר גם את שמי, כדי שיוזכר שמי בין החיים, שנית, שתלמד את בני תורה כדי שיגדל לתלמיד חכם, ואף גם זאת שבכל ימי האבלות על מותי תצא אל קברי ותתפלל לעילוי נשמת, שאלו רבי יהודה: מנין לך כי הגיע זמןך למות, השיב לו רבי יצחק: שני סימנים בידי, האחד, שבכל לילה כאשר הנשמה מסתלקת מן האדם, רואה אני אותה והיא מאירה, אך עתה אין נשמתי מאירה לי בחלומי, והשני בכל עת שהייתי מתפלל בהגיעי לברכת "שומע תפילה", הייתי רואה את הצל שלי ממולי ועתה איני רואה, ומתוך סימנים אלו יודע אני כי קרובה זמני להסתלק מהאי עולמא, אמר לו רבי יהודה: כל מה שביקשת ממני אעשה כדברך, אבל גם לי יש בקשה אליך, שבעולם העליון תבחר את מקומי לידך למען אהיה בחברתך כפי שהייתי בחברתך בעולם הזה, בכה רבי יצחק ואמר לרבי יהודה: בבקשה ממך, אלא תעזבני לבדי בימים אלו, הלכו שניהם אל רשב"י ומצאוהו יושב ועוסק בתורה, הרים רבי שמעון את עיניו וראה את רבי יצחק עומד לפניו, הסתכל בו רבי שמעון וראה את מלאך המות מרקד לפניו, נעמד רשב"י ואמר: גוזר אני מי שרגיל לבוא אצלי יבוא, ומי שאינו רגיל לבוא אצלי אל יבוא, תוך כדי דיבורו נטל את ידיו של רבי יצחק וקירבו אליו, נכנסו רבי יהודה ורבי יצחק לביתו של רבי שמעון ומלאך המות נשאר בחוץ מאחר שלא התיר לו רשב"י להכנס, ראה רבי שמעון כי לא נשאר לרבי יצחק כי אם שעות מספר עד זמן פטירתו של רבי יצחק, רשב"י התחיל לעסוק עם רבי יצחק בתורה, ואמר לבנו רבי אלעזר: שב בפתח הבית ואם תראה מאן דהוא אל תפנה אליו ואל תדבר עמו וכל מי שרוצה להכנס אל הבית השבע אותו בשבועה שלא יכנס, שאל רשב"י את רבי יצחק: האם ראית את אביך היום, כי למדנו שבשעה

סגולה לעשירות

כתיבת ספר תורה משפיעה שפע ברכה ועושר
וזה"ש ועתה כתבו לכם את השירה הזאת - "לכם", להנאתכם ולטובתכם
(נטעני גבריאל בשם מכתב סופר להגאון ר' שמעון סופר מקראקא דרוש נ"א בשם אביו ה"חם סופר")

פנה עוד היום לגבאי הוועד והצטרף למיזמה רבה ונשגבה זו - 050.4128309

המרכז הרוחני לתורה ולתפילה

קהל חרדים - בית יחזקאל

בנשיאות מורינו הגה"צ רבי מנחם מענדל סאבאוויטש שליט"א
רח' ריב"ל 14, שכונת ריב"ל, רמת בית שמש ב' יצ"ו

קול צהלה ורינה שפצצנו תרצנה

בהדרת קודש וביותרת הכבוד ברגשי חדוה וגילה ובפה מלא שירה בנעימה ובשפה ברורה, נביע מיטב ברכותינו, אל מול מורינו ומדריכינו, מאיר נתיבותינו, פה מפיק מרגליות, לוחם מלחמות ה' ברמה, עומד על הנחלת שלא תכבה להמשיך לנו הדרך מדור דור בדרכו ובשיטתו הבהירה של רביה"ק בעל ויואל משה זי"ע, מלחיב בדרשותיו לעורר הלבבות לאבינו שבשמים, מגדולי מרביצי התורה בעירינו

ה"ה מורינו הגאון הגדול רבי מנחם מענדל סאבאוויטש שליט"א

רב דקהילתינו

לרגל השמחה השרויה במועונו באירוסיו בנו הבחור המופלג בתוי"ש כמור דוד משה יואל שליט"א
עב"ג הכלה הח' שתח' בת הרה"ג המפורסם פאר מקדושים הרב ירמ' הכהן כהנא שליט"א

נפרוש כפינו לקל אבינו שבשמים שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לשם ולתפארת בית אבותם להמשיך שושלת דהבא, ותורה וגדולה יתאחדו על שולחנם תמיד, ויזכה מורינו שליט"א לרוות מלא חפניים נחת ותענוג דקדושה מתוך הרחבת הדעת, וינהלנו על מי מנוחות עדי נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

המברכים מקרב הלב

מתפללי ביהמ"ד - תלמידיו ושומעי לקחו - ועד ביהמ"ד

ישיבת "אור ישראל איסר"

בראשות מורינו הגה"צ רבי מנחם מענדל סאבאוויטש שליט"א

בית שמש יצ"ו

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל

ברוב שמחה וחדוה הערכה והערצה משגרים אנו בזה ברכת מזל טבא מעומקא דליבאה אל מעלת כבוד האי גברא רבא ויקירא המלמדינו בינה בדברי תורה ומדריכינו בנתיבות התורה והיראה, יום ולילה לא ישובות להעמיד תלמידים הגונים וישרים ולהשריש בהם תורה ויראת שמים על דרך ישראל סבא בדרכו ובשיטתו הבהירה שהנחיל לנו רביה"ק בעל ויואל משה זי"ע

מורינו ראש הישיבה שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו בנו הבה"ח יואל דוד משה סאבאוויטש הי"ו

עב"ג הח' שתח' למז"ט בת הרה"צ ר' ירמ' יקותיאל יהודה כהנא שליט"א

בן אדמו"ר מספינקא קרית יואל ארה"ב שליט"א

וברכותינו צרופה בזה שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד מתוך נחת והרחבת הדעת וכה יתן ה' וכה יוסיף שיוזכה עוד רבות בשנים להמשיך בעבודת הקודש להרבות פעלים ולהוסיף חיל ולהרבות כבוד שמים ולרוות מלא חפניים נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח ומכל תלמידיו ברוב שמחה בברכת התורה "ולא ימיש התורה מפי זרעו עד עולם" ויהא ברכת ה' בסעדכם ובכל אשר יפנה ישיכל ויצליח בברכה והצלחה וסייעתא דשמיא וכל טוב סלה

המברכים בלב ונפש בברכת מזל טוב

צוות הישיבה - תלמידי הישיבה - הנהלת הישיבה

קורות וסדר תקופת ימי בית שני מיוסד עפ"י מדרשי חז"ל וספרי אגדה

תקופת בית שני

לא

קיצור מגילת הקודש:

יוחנן שימש כמלך וככה"ג שמונים שנה ולבסוף ימיו נעשה צדוקי, והיה לו שלשה בנים אריסטובלוס - אנטיגנוס - ואלכסנדר וכולן היו צדוקים ורשעים שהלכו אחרי עושר ותענוגים, ויוחנן אהב את שני בניו הגדולים אריסטובלוס ואנטיגנוס והיה שונא את אלכסנדר בנו הצעיר וידחווה עוד מילדותו, ולא ראה את פני אביו עד יום מותו.

וזכרון בביהמ"ק, והיה כל אחד סותר את לשכת פרהדרין שבעזרה, שהיה בית בעזרה שהי' מיועד לכהן גדול, וכל אחד בנה לו בנין נאה יותר מן הראשון בכדי שתהא הלשכה בקראת על שמו, והיו הלשכות מתחלפות כל שנים עשר חודש, ולא קראו עוד בני ישראל את הלשכה "לשכת בלמטית" לשון שרים וחשובים כמלפנים כל עוד שהי' כבוד כהנים גדולים ככבוד השרים, וקראו אותה "לשכת פרהדרין" כלומר שאינם רק כפקודי המלך שמתחלפין כל י"ב חודש.

ויעמוד אריסטובלוס המלך לדרכי המתיוונים שאבותיו מסרו נפשם עליהם לבערם מן הארץ, והיו הצדוקים מתחזקים והולכים בימיו, ותהי הנהגת ארץ יהודה בידם, ותורה הי' משתכח והולכת בישראל, וכמעט שעלתה ארוכת בת עמי מתחלואיה אשר חילו בה היוונים כל אותן עשרות שנות השמד, והנה מיד חזרו הצדוקים המתיוונים לעשות כמעשה היוונים להשכיחם תורת ה', וראו בארמון המלך מעשים מבהילים אשר לא נראו בישראל מאז היתה לעם, ואף לא בימי מלכי ישראל אשר בימי בית הראשון שחטאו והחטיאו את הרבים.

ויהי כשבת אריסטובלוס על כסא מלכותו ותתגבר בו האכזריות ויאסור את אמו ואת אחיו אלכסנדר לבל יבגדו בו ובמלכותו, ויוסף להתאכזר עוד מאלה והמית את אמו ברעב במאסרה, רק את אנטיגנוס אחיו הקטן אהב כנפשו, ויכבדוהו כבוד גדול להשוותו לו במעלה וישימוהו שר צבא על גדודיו, וישלחוהו להלחם בגויים אשר פשעו בו, ויעל אנטיגנוס להלחם בבוגדים שמרדו להרים יד במלך אריסטובלוס וניצח במלחמה, ויסב פניו לבוא ירושלימה בגבורה.

המשך יבוא א"ה

וימת יוחנן וישב יהודה אריסטובלוס הבכור על כסא יוחנן אביו, ויצא גם הוא להראות את כוחו וגבורתו כמשפט הצדוקים, וירחיב את גבול ארץ ישראל עוד יותר ממה שהצליח אביו. והי' אהוב ומכובד מאד בעיני היוונים, או אז נתגלה אריסטובלוס וראו את אשר בלכבו, כי שורש פורה ראש ולענה הוא, ויזנח את ה' ואת עבודתו ויחלל את עבודת הקודש וימאס בה, ויבז בעיניו שם ותפארת כהונה גדולה אשר מאז ולפנים לאהרן ולבניו, ויסר אריסטובלוס כתר כהונה מעל ראשו וימאן מלשרתו, אשר אף בעיני מלכי הגוים הי' נחשב הכהונה מאוד כנגיד ונשיא בישראל.

מאותו היום שבזה אריסטובלוס את הכהונה הגדולה והניחה לאחרים, נתרבו ביהודים כהנים עשירים מכת הצדוקים שהיו קרובים למלכות שחשקה נפשם בכבוד כהונה גדולה ובתפארתה, והיו כהנים גדולים רשעים אלו פוסעים על ראשי עם קודש, ויעשו את בניהם גזברים וחתניהם אמורלין (פי' אמר על הכל דהיינו שהם היו ממונים לכל צרכי ההקדש בביהמ"ק) ועבדיהם היו חובטין את העם במקלות, וברשעי הכהנים הגדולים הללו נתקיים הפסוק "ושנות רשעים תקצורנה", דבמקדש הראשון שעמד ארבע מאות ועשר שנה לא שימשו בו רק שנים עשר כהנים גדולים ונתקיים בהם תחילת הפסוק "יראת ה' תוסיף ימים", ובמקדש שני שעמד ארבע מאות ועשרים שנה שימשו בו יותר משלש מאות כהנים גדולים, צא מהם ארבעים שנה ששימש שמעון הצדיק, ושמונים שנה ששימש יוחנן כה"ג, מכאן ואילך נמצא שכל אחד ואחד לא הוציא שנתו.

מיד כשמת אחד מכהנים גדולים אלו, קיבל המלך כסף מכהן אחר והעלהו לכהן גדול, וכל אחד מכהנים גדולים אלו דאג לעצמו לחקוק לו שם

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — כא — בלתי מוגה

ערש"ק פרשת תצוה תשס"ח לפ"ק

ביקור בבית הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

ראש ישיבת הרמה בלאנדאן

רבינו שליט"א: וואס מאכט מען עפעס?

הגר"א שלעזינגער: ברוך השם, וואס קען מען מאכן אין דעם דור.

דער רבי האט שוין געזעהן אביסל לאנדאן?

רבינו: דערווייל האב איך באגעגענט וואוילע אידן דא אין לאנדאן.

הגר"א שלעזינגער: עס זענען דא וואוילע רבנים, ערליכע רבנים, אבער אביסל ווארעמקייט פעלט דא.

דער בריסקער רב פלעגט זאגן אין די שמועסן, עס איז דא א הערליכער גארטן, אלע בלומען, אלע באוואונדערן ווי שוין דאס איז, קומט א מומחה און ער קרעכצט, וואס קרעכצט? איך זע דא א שווארצער פינטל, דא א שווארצער פינטל, אז מ'נעמט דאס נישט אראפ ווערט דאך חרוב דער גאנצער גארטן.

ס'איז נישטא ווער עס זאל אראפנעמען די שווארצע פינטלעך... דער בורא כל עולמים זאל זיך מרחם זיין. דאס איז דאך געווען דער עיקר ארבעט פון די רבנים אמאל, ארויסנעמען די שווארצע קליינע פינטלעך וואס מאכן קאליע. אויף דעם האבן זיך די רבנים געשלאגן... כלל ישראל איז דאך געווען גוט, מ'האט אכטונג געגעבן אז זי זאל נישט קאליע ווערן.

רבינו: מנכש איז דאך חייב וועגן חורש (שבת ק"ג ע"א). מ'נעמט ארויס די שלעכטע גראזן איז מען חייב וועגן חורש (עי' רש"י מו"ק ב' ע"ב, ד"ה מנכש, תולש עשבים רעים מתוך הטובים, וכי עקרי להו צמחו הני טפי) ווייל דאס איז דער תיקון, דאס מאכט בעסער וואקסן. (עי' מנחת חינוך מוסד השבת חורש או"י).

הגר"א שלעזינגער: דאס איז מניעת ההפסד, און דאס פעלט אונז מאקע.

אז דער רבי קומט אהער, אביסל איינהייצן... כ'געדענק דאך נאך מיט זעכציג יאר צוריק, ווען דער אלטער רבי (מרן הדברי יואל) ז"ל איז געווען דא אויף א שבת. וואס ער האט דעמאלטס געזאגט ביי שלש סעודות...

דאס איז געווען די עצה, אנדערע זאכן האבן דאך אנדערע אויך געמאכט, נאר עס איז גארנישט געווארן פון דעם ביז ווען דער רבי איז געקומען. נאך זיין עבודה האט שוין געקענט וואקסן עפעס.

דא איז דא אסאך וואס מ'דארף אויסרייסן... עס איז דא גוטע אבער...

רבינו: לאנדאן איז בליעה"ר זיך שטארק צעוואקסן.

הגר"א שלעזינגער: וואס מער ס'וואקסט דארף מען מער ארבעט אריינלייגן.

וכיכר את רבינו לברך על חיי"ש

מחמת הדוחק הרב של הציבור הגדול לא יכלו להאריך בשיחה כרגיל, ואמר הגר"א שלעזינגער בדרך הלצה: מ'דארף האבן ברייטע פלייצעס דאס צו קענען פארנעמען, די סמיכ"ה פונעם עולם... ושייבא מפעלותיו של רבינו שליט"א בעניני לימוד התורה, ואמר "תורה! דאס איז עס, לערנען תורה".

ובירך רבינו: לחיים לחיים, מ'זאל זיין געזונט מיטן בריאות השלימות, און מרביץ זיין תורה מיט יראת שמים מיט אלעם גוטן.

בדרך צאתו מן הבית מחמת דוחק הציבור נשברה הזכוכית

שבדלת, וצוה רבינו לשלם ההפסד.

ואמר רבינו: ס'איז דאך א שאלה אין די גמרא (ב"ק ל"ב ע"א) צי מ'איז חייב וועגן מו"ק, ווען עס איז ריץ בערב שבת.

ונפרדו במהירות מחמת קדושת השבת

הממשמש ובא

יום א' פרשת כי תשא תשס"ח לפ"ק

ביקור בבית ש"ב הגה"צ ר' בן ציון בלום שליט"א

הרב"נ כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצ"ל - דומ"ץ דק"ק באבוב - לאנדאן יע"א

פונטן האב איך איהם געגעבן א גארטל בחינם, אבער אז דו קויפט גארנישט...

האט דער כת"ם געזאגט אזוי 'איך זיין און לערן גמרא תוס', העלפט מיר דער אייבערשטער אז די דרשות איז א מתנה אין די ימים, אבער אז איר לערנט נישט קיין גמרא תוס, איר טוט גארנישט, זאלט איר זיך טאקע מוטשענען צוויי וואכן אויף א דרשה... האט ער געטייטשט 'סדין עשתה ותמכור' מ'מוטשעט זיך אויף די סחורה, 'זחגור נתנה לכענע' גיט מען שוין דאס גארטל פאר א מתנה.

כ'האב געזעהן ביים רבי'ן ווי דער פלפול איז געווען אזוי כלאחר יד, אז מ'מוטשעט זיך אויף גמרא תוספות, קומט דאס אלס א מתנה פון הימל.

רבינו: כ'האב איינגעזעהן אז ס'איז גוט פאר די בחורים, מ'עסט פרייטאג צונאכטס צוזאמען יעדע וואך מיט די בחורים, זאגט מען זיי אזוי, דאס גיט אריין א חשק...

דומ"ץ באבוב: אין צאנז איז דאך אזוי געווען, גמרא תוספות איז געווען דער עיקר. (עי' שו"ת דברי חיים (ח"ב סי' מ"ז) כי עיקר עסקינו בש"ס ופוסקים, עיי"ש).

ס'איז זייער גוט פאר בחורים, ס'איז אבער אויך גוט פאר בעלי בתים, מ'האט געזעהן דער עולם האט אזוי הנאה געהאט, דער גאנצער עולם האט געשמייכלט, ס'איז געווען הדברים מאירים כנתינתן מסני.

אויך די סיפורי צדיקים נאכן מיט איז געווען זייער שיין, ב"ה.

רבינו: ס'איז אויך די זעלבע זאך, אז מ'זיצט שבת מיט בחורים זיי מוזן דאך אמאל וויסן אז עס איז געווען א ראפשיצער רב, אז עס איז געווען א רבי פון לובלין, אז עס איז געווען א קאזניצער מגיד... מ'דארף זיי דאך דערציילן...

אז נישט... אז מ'זיצט על סיר הבשר וואקסט מען אזוי מגושם. **דומ"ץ באבוב:** אין צאנז האט מען דאך נישט געגעסן אזוי קיין מלוח מלכה, דער ראפשיצער רב האט דאך געהייסן דעם צאנזער רב ווארמן ביז אינדערפרי, אזוי אז די צאנזער אייניקלעך האבן נישט געגעסן. דער שווער ז"ל האט געפירט נאכן קריג - ער האט געהאט א נס ביי די מלחמה האט ער זיך מקבל געווען צו פירן מלוח מלכה - האט ער טאקע יעדע וואך דערציילט זאכן וואס ער האט געהערט פון טאטן, און פון אלטע חסידים.

כ'זע די אלע זאכן, כ'קוק די זאכן וואס דער רבי דערציילט, ס'איז ממש שוה, נישט קיין ווארט אנדערש, ס'איז זייער פונקטליך.

דומ"ץ באבוב: כ'זויל זאגן פארן רבי'ן, דער גבאי האט מיך אנגערופן זאגן אז דער רבי וויל קומען, איך קלער נישט אז דער רבי דארף ח"ו מבטל זיין איין מינוט פאר מיר. האב איך געזאגט אז ווען דער טאטע (מרן חברך משה) ז"ל איז דא געווען האב איך אים אויך געזאגט 'פארוואס דארף דער רבי קומען? צו א יונגערמאן?' האט ער געזאגט 'איך וויל דוקא קומען'. ער איז דא געווען, כ'האב זיך אזוי געשעמט דעמאלטס. האב איך געטראכט אז ס'איז שוין אזוי א מסורת אבות...

ס'איז דאך א באקאנטע זאך אז קרבת אחים בלייבט אפילו שפעטער אויך (שחתנו האדמו"ר מבאבוב ז"ל היה ש"ב של מרן חברך משה ז"ל בחינתם נכדי הרה"ק מראצפערט זצ"ל חו"ד).

אבער אז דער רבי איז שוין דא, פריי איך זיך זייער שטארק. כ'האב הנאה געהאט דעם שבת, כ'בין געווען ביים פלפול (בעריכת השולח"ם ליל שבת), כ'האב זיך ממש מחד' געווען, אה, לקל ברוך גענוגות יתנו, מיט אזא גענוגות...

כ'האב געהערט אמאל פונעם שווער ז"ל א ווערטל ער פלעגט אמאל נאכזאגן, א מעשה פונעם כתב סופר, ער איז אמאל געווען אויף א קור-ארט, צוויי וואכן פאר ער איז אהיימגעפארן, איז געקומען עפעס א אשכנז'שער רב, נישט קיין גרויסע זאכן, יענער האט געזאגט אז ער פארט שוין אהיים, פרעגט אים דער כתב סופר פארוואס ער יאגט זיך אזוי אהיימגעפארן, עס איז דאך נאך דא צוויי וואכן? זאגט יענער אז ער דארף אהיים פארן ווייל עס גייט זיין דער יום הולדת פונעם קיסר, מוז ער אהיימפארן זיך צוגרייטן א דרשה, אזוי ווי עס איז געווען דעמאלטס איינגעפירט אז די רבנים פלעגן האלטן די דרשות.

פרעגט יענער רב דעם כתב סופר 'ווען פארט איר אהיים?' זאגט דער כתב סופר אז ער פארט אהיים איין טאג פריער, פרעגט יענער ווי אזוי מאכט איר דאס אזוי שנעל? זאגט דער כת"ם 'שמיטת אין משלי (ל"א כ"ד) "סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכענע" פרעגן די מפרשים אויפן לשון דא שמיטת 'ותמכור' נאכדעם שמיטת 'נתנה', זאגט דער כת"ם א משל ס'איז געווען א מוחר וואס האט געקויפט טעקסטיל, יענער האט געקויפט א גרויסן קוואנטומהס פון טעקסטיל, צום סוף האט איהם דער מוכר געגעבן א מתנה א זיידענעם גארטל, שמיטת דער אונטערשטער און זאגט 'איך האב נישט קיין געלט צוקויפן אבער אז מ'זיט בחינם גיט מיר אויך בחינם, זאגט ער אים 'יענער האט געקויפט סחורה פאר טויזענטער

רבינו: געווענליך האב איך געהערט פון מאטן ז"ל זייער אסאך, ער האט מיר דערציילט ביי פארשידענע געלעגנהייטן מעשיות וואס ער האט מקבל געווען.

דאס ברענגט אריין אין בחורים אביסל ווארעמקייט, אביסל ערענסטקייט, מ'רעדט פון א צדיק, כלויז רעדן פון דעם איז אויך עפעס.

דומ"ץ באבוב: פון תפארת שלמה שטייט "הללו עבדי ה' הללו את שם ה'", אז דורכן מהלל זיין די עבדי ה' דאס ברענגט הללו "הללו את שם ה'".

דער שווער ז"ל האט דערציילט אז מ'איז אמאל געזעסן ביים ריזשינער זי"ע פארן דאווענען און געשמעקט פון צדיקים, פון בעש"ט זי"ע, און עס איז אזוי שפעט געווארן, שפעטער האט זיך דער ריזשינער אנגערופן "מגיית דאווענען".

האט זיך אנגערופן איינער אז ער האט נישט געגלייבט אז דער רבי האט נאכנישט געדאווענט. האט דער ריזשינער געזאגט "וואס האבן מיר דען געטון ביז יעצט? דאס גאנצע דאווענען איז דאך 'הללוקה', האט ער געזאגט דאס ווארט 'הללו עבדי ה' הללו את שם ה', האט ער געטיימט "מקבילות הלולאות", די צוויי הללו'ס זענען מקבילות זה כנגד זה.

רבינו: דער צאנזער רב האט געזאגט אז ער דאוונט פארן דאווענען אז ער זאל קענען דאווענען.

וביקש דומ"ץ באבוב להביא כוס גדול שראוי לקדש עליו

רבינו: די גלעזלעך דא (הקטנים) זענען אויך גוט, שבת ביי קידוש דארף מען האבן א רביעית, דא קען מען מאכן א ברכה אפילו ס'איז נישטא קיין רביעית.

אין צאנז האט מען דאך קידוש געמאכט בייטאג אויף א גרויסן בעכער בראנפן... (עי' בדרכי חיים, וכן הוא בארחת חיים סי' ער"ב, דהרי"ה קידש על כוס גדול של יי"ש) דאס איז גענומען פון ראפשיץ צו מאכן קידוש בייטאג אויף בראנפן.

דער סוד דערפון איז ווייל ס'איז נישט געווען קיין וויין. אין פוילן איז נישט געווען קיין וויין, עס איז דארט נישט געוואקסן קיין טרויבן, אין אונגארן איז געווען אסאך וויין, ס'איז געווען שבת, די בעל הבית'שע אידן האבן יעדן טאג געטרונקען וויין ביי די סעודה.

מ'האט געטראגן פון אונגארן וויין קיין פוילן, אבער אז מ'האט געטראגן האט דאס געדארפט זיין מיט א פעסל פארמאכט, מ'האט געדארפט זעהן אז ס'זאל זיין דורך א איד נישט מיט א גוי, אז מ'האט שוין געברענגט אביסל וויין האט מען דאס אוועקגעלייגט אויף קידוש און אויף ד' כוסות. בייטאג האט מען זיך געזוכט עפעס אנדערש אויף וואס צו מאכן קידוש, ס'איז געווען צי א טייערע זאך אז מ'זאל האבן

וויין פון א איד פארלעסליך. דא ליגט דער סוד אין דעם גאנצן ענין. צוליב דעם האט מען אויך געטרונקען 'מעד'. (ועי' בנימוקי אור"ה להגה"ק ממנוקמאש זצ"ל שכ' דהרי"ה זי"ע בחיותו באונגארן צוה ג"כ לקדש על היין, עיי"ש).

דומ"ץ באבוב: דער ערשטער באבוב'ער רב (מהר"ש) האט יא געמאכט קידוש אויף וויין, ווייל ער איז שוואך געווען, ער האט ל"ע געהאט צומזון מיטן הארץ, אבער קודם האט ער יא קידוש געמאכט אויף בראנפן. קודם האט ער נישט געוואלט משנה זיין, אבער ווען ער האט נישט געהאט קיין ברירה האט ער קידוש געמאכט אויף וויין.

דער מהרש"ם (ה"א סי' קמ"ה) ברענגט אבער צו פון ראפשיץ אז מ'האט קידוש געמאכט אויף א קליינעם גלעזל.

רבינו: אין צאנז האט מען געטרונקען א שיעור, דער צאנזער רב האט געהייסן אויסטרונקען רוב כוס (עי' קצה המטה על המט"א סי' תרכ"ה סקצ"ט במנהג הדברי חיים בזה) ער האט נאר נישט אליינס געטרינקען דאס גאנצע. מ'מוז נישט אליינס טרינקען דאס גאנצע. (עי' שער"ת סי' רפ"ט סק"א).

דומ"ץ באבוב: מ'זעהט פון בן איש חי אז ער האט געדרוקט א תפילה אויף חמשה עשר בשבט מ'בעט דארט נישט נאר אויפן אתרוג, נאר אויך אויף טרויבן זאלן גוט וואקסן אז מ'זאל האבן וויין אויף קידוש און אויף די ד' כוסות. די אלע זאכן זענען אמאל געווען א תפילה, היינט ווייסט מען אפילו נישט דערפון, מ'ליפערט דאך אלעס שמענדיג.

ובירך רבינו על חיי"ש ואמר:

ואמר רבינו: יעדע זאך מוז דאך זיין אמאל דאס ערשטע מאל, ביי מיר איז דאס ערשטע מאל צו מאכן שחל אויף א גרויסן כוס בראנפן.

דומ"ץ באבוב: ס'וועט זיין אסאך שיריים פארן עולם, ס'זאל חל זיין די ברכה.

וברכו רבינו: לחיים לחיים, הצלחה און סייעתא דשמיא, מ'זאל קענען זיצן און מרביץ תורה זיין, מיט הרחבת הדעת – דער באבוב'ער רב (מהר"ש) איז געווען דער ערשטער רבי אין גאליציען וואס האט געלערנט מיט בחורים, דער ייטב לב איז געווען דער ערשטער רבי אין אונגארן וואס האט געלערנט מיט בחורים, באמת, איז דאך דער רבי ר' שמעלקע געווען דער ערשטער רבי וואס האט געהאט א ישיבה, אין ניקלסבורג אין דייטשלאנד, אבער פון די רבי'ס וואס האבן זיך אליינס אפגעגעבן און אליינס געלערנט מיט די בחורים זענען זיי געווען – דער אייבערשטער זאל העלפן הצלחה מיט אלעס גוטן.

דומ"ץ באבוב: דער שינאווער רב האט דאך געזאגט אז דער צאנזער רב האט אין זיך פארקערפערט תורה עבודה

וגמילות חסדים אינאיינעם, ער איז געזעסן און געהארעוועט, אמאל א רבי האט דאס נישט געהאט, עס איז געווען א רבי און עס איז געווען א רב. איך האב געהערט פונעם שווער ז"ל אז דער ראפשיצער רב האט געוואלט אז זיינע קינדער זאלן זיין רבנים, ער האט נישט געוואלט אז זיי זאלן זיין נאר רבי'ס, ער האט געהאלטן אז ס'איז שוין אביסל נתבטל געווארן דאס דרך פון בעל שם טוב, האט ער געזאגט 'אויב זיי וועלן זיין רבנים וועלן זיי מוזן זיצן און לערנען, א רבי קען זיך איינרעדן אז ער מוט, א רב

מוז זיצן און לערנען, אזוי איז געווען דער דזיקוב'ער רב, מעליצער רב, און דער לינסקער רב. דער רבי איז אין ביידע ענינים אזוי שטארק, א רבי, א רב א ראש ישיבה, מיט אלע ענינים, דארף מען האבן א ספעציעלע ברכה אויף דעם. **רבינו:** מ'דארף האבן דערפאר א ברכה, דער אייבערשטער זאל העלפן. **דומ"ץ באבוב:** זכות הרבים מסייעתו זכות אבותיו מסייעתו. **ונפרדו לשלום**

יום א' פרשת כי תשא תשס"ח לפ"ק

**ביקורו של חנה"צ רבי אלהנן היילפערין שליט"א, גאב"ד ראדמישלא יצ"ו
באכסניו של כ"ק מרן רבינו שליט"א**

גאב"ד ראדמישלא חזכיר א"ע שהוא סובל על העיניים ל"ע, ועוסק בעת ברפואות, וזה מונע ממנו לנסוע בעת לארצה"ק לחתונת נכדו הי"ד שהתקיים ביום ג' תשא העל"ט. **רבינו:** הייסט דאס אז איר פארט נישט דערווייל קיין ארץ ישראל, בראשית ברא... דאס ערשטע איז דאס בריאות. ווען כ'בין געווען דא דאס פאריגע מאל האב איך געהערט פון אייך, א מעשה פונעם שינאווער רב ז"ל, ווי דער צאנזער רב האט געזאגט אז דער שינאווער רב האט א ווארט אין הימל, מיר האבן דאס איבערדערציילט פאר די בחורים אין די ישיבה. (בסעודת ליל שב"ק). **גאב"ד ראדמישלא:** לשון קדשו "מיין האזקל איז א הימל איד, און ער האט א דעה אין הימל". דער שינאווער רב האט דאן געזאגט פאר יענעם איד "אזוי האסטו געהערט פונעם מאמען?! אויב אזוי בין איך דיר מכתיב א בן זכר". **רבינו:** כ'האב געהערט פונעם מאמען ז"ל האט ער דערציילט א מעשה אז עס איז געווען א איד וואס האט ל"ע נישט געהאט קיין קינדער. ער פלעגט פארן קיין ראדמישלא, צו הרה"ק רבי משה'לע ז"ל, און ער האט זיך אלס מזכיר געווען פארן רבי'ן, אמאל איז ער געווען אויף זומער אין עפעס א באד, דארט איז געווען דער דזיקוב'ער רבי, דער אמרי נועם, ער איז געווען א ברודער מיטן ראדמישלא'ער רב. און ער האט געזאגט פארן דזיקוב'ער רב אז ער האט נישט קיין קינדער. האט אים דער דזיקוב'ער רב געזאגט "אז דו וועסט קומען קיין דזיקוב אויף ראש השנה, וועסטו געהאלפן ווערן". דער איד איז געווען זייער נבון, ער פלעגט דאך פארן יעדעס יאר קיין ראדמישלא, און דא זאגט ער אים אז ער זאל קומען קיין דזיקוב, ער האט נישט געוואוסט וואס ער זאל מוזן. נו, אז

ער האט א פראבלעם פרעגט מען דעם רבי'ן, איז ער געפארן קיין ראדמישלא, און געפרעגט דעם ראדמישלא'ער רב, "דער רבי זאל מיר מוחל זיין, איך בין דעם רבי'נס חסיד, כ'קום אלעמאל צום רבי'ן זיך מזכיר זיין, און כ'בין דערווייל נישט געהאלפן געווארן, נישט לאנג צוריק האב איך זיך געטראפן מיטן רבי'נס ברודער דער דזיקוב'ער רב, און ער האט מיר געזאגט אז איך זאל קומען צו פארן אויף ראש השנה קיין דזיקוב וועל איך געהאלפן ווערן מיט קינדער, מילא בין איך זייער מסופק צי איך זאל פארן קיין דזיקוב, ווייל כ'פלעג דאך אלע יארן אהערקומען". זאגט אים דער ראדמישלא'ער רב "מיין ברודער איז נישט קיין לינגער, אז ער זאגט אויב דו וועסט קומען צו איהם אויף ראש השנה וועסטו געהאלפן ווערן מיט קינדער, פאר קיין דזיקוב". האט ער שוין געהאט אן הסכמה פונעם ראדמישלא'ער רב. ראש השנה ביינאכט בשעת ווען דער גאנצער עולם איז אריבערגעגאנגען זאגן "לשנה טובה" פארן ראדמישלא'ער רב, איז דער איד אויך אריבערגעגאנגען אין די שורה, דער ראדמישלא'ער רב קוקט איהם אזוי אן "וואס מוסטו דא? כ'האב געמיינט אז דו ווילסט פארן קיין דזיקוב". זאגט דער איד "כ'וועל זאגן דעם אמת, איך קום שוין דא אלע יארן צו פארן צום רבי'ן אויף ראש השנה, כ'האב זיך אלס מזכיר געווען ביים רבי'ן און איך בין נישט געהאלפן געווארן, דא האט מיר דער דזיקוב'ער רב געזאגט אז איך זאל פארן צו איהם אויף ראש השנה, אז איך זאל געהאלפן ווערן, אבער כ'האב אריינגעטראכט 'וואס וועט דא זיין, איך וועל פארן קיין דזיקוב און איך וועל געהאלפן ווערן, ומה יאמרו חבריות? אז דער רבי קען נישט און דער

דויקובער רב קען יא.../ האב איך מחליט געווען אויב אזוי פאר איך נישט קיין דויקוב.

דער ראזווארדאווער רב איז זייער נתפעל געווארן ווען ער האט דאס געהערט "אזוי? בין איך דיר מבטיח אז דו וועסט דאס יאר געהאלפן ווערן". ער איז טאקע געהאלפן געווארן.

גאב"ד ראדמישלא: כ'דערמאן זיך פונקט, דער רבי האט מסתמא געקענט הג"ר גדלי' הערץ ז"ל, דער ראש ישיבה פון ישיבת חידושי הרי"ם...

רבינו: כ'האב געהערט פון איהם, כ'האב אים נישט געקענט. ער פלעגט קומען צום פעטער ז"ל, ער האט אפילו גענומען געלט פונעם פעטער ז"ל פאר די ישיבה (ע' מכתבים דברי יואל ח"ב מכתב קפ"ד מכתב המלצה שנתן לו רבינו ז"ל למען השלמת בנין ישיבת חידושי הרי"ם בת"א).

גאב"ד ראדמישלא: ער איז געווען ר' יוסף אשכנזי ע"ה א משפחה.

ער האט דערציילט אז ווען דער סאטמארער רב ז"ל פלעגט רעדן פון פלאנטיש (חותנו בוז"ר הגה"ק רבי אברהם חיים הורוויץ זצוק"ל אב"ד פלאנטיש, בן הגה"ק רבי משה מראזווארדאב זצוק"ל חתן הייטב לב זי"ע) פלעגט ער רעדן מיט גרויס התפעלות. איינמאל ווען ער האט גערעדט פונעם פאטער דער ראזווארדאווער רב, האט ער זיך אויסגעדרוקט "ממשה ועד משה לא קם כמשה".

דער ר' גדלי' איז דאך נישט געווען קיין חסיד, האט ער זיך געטרויעט צו פרעגן 'פון וואו נעמט דאס דער רבי?'. דער רבי איז געבליבן שטיין א מינוט, און ער האט געזאגט "דער פאטער הרה"ק רבי אליעזר'ל דויקוב'ער זי"ע האט געהאט א כח ממשיך צו זיין הויכע נשמות".

כ'זייל נישט אויפהאלטן דעם רבי'ן, ס'ווארט דאך שוין א גרויסער עולם. (במסיבה רבתי לטובת מוסדותינו הק' בויליאמסבורג שהתקיים בלילה ההוא).

נאר כ'האב שוין געהאט געהערט די מעשה, מ'האט מיר דאס נאר דערמאנט נעכטן ביי מלוה מלכה. אין גארליץ איז געווען א איד הג"ר נפתלי מילער ז"ל, שפעטער איז ער געווען דיין אין גארליץ, ער איז געווען כולו תורה, ער האט נישט געוואלט וויסן פון גארנישט, ממש פון גארנישט, די אידענע האט דאך געדארפט ברויט אין שטוב, אבער איהם שטערן האט זי דאך נישט געוואלט. ער איז געווען א דויקובער חסיד, איז זי געפארן צום רבי'ן ר' אליעזר'ל. דער רבי ר' אליעזר'ל האט גענומען א זאק ווייץ, און ער האט איר אנגעוויינטשן.

זי האט אהיימגענומען דעם זאק ווייץ, זי איז געווען א סוחר'מע און זי האט זיך געשאפן אביסל קונים וואס האבן געקויפט די ווייץ. אבער די זאק האט זיך קיינמאל נישט געענדיגט, ס'איז אריינגעקומען די ברכה, אזוי איז דאס אנגעגאנגען א זמן רב.

איינמאל איז דער רבי נפתלי געקומען אויף א חתונה קיין צאנז, עס איז געווען א שבת פאר שבועות, און דער דברי חיים זי"ע האט אים פארהאלטן דארט אויף שבועות. ער האט נישט געקענט אפזאגן, און ער איז דארט געבליבן.

עס איז געקומען ראש השנה איז ער געפארן אויף דויקוב, פרעגט איהם דער דויקוב'ער רב וואו ער איז געווען שבועות? האט ער דערציילט די גאנצע מעשה אז ער האט נישט געקענט מעיז פנים זיין פארן צאנזער רב, און אז ער האט אים געבעטן דארט בלייבן האט ער נישט געהאט קיין ברירה.

זאגט דער דויקוב'ער רב "אויב אזוי זאל דיר דער צאנזער רב געבן פרנסה".

דער איד האט דאך אבער נישט געוואוסט פון די גאנצע מעשה, ווייל די אידענע האט אים קיינמאל נישט דערציילט, איהם האט דאך נישט אינטערעסירט גארנישט, הערשט יעצט איז ער געוואויר געווארן פון די גאנצע מעשה, און דאס זעקל ווייץ האט זיך טאקע אויפגעהערט.

זי איז געפארן קיין צאנז און דערציילט וואס דא איז פארגעקומען, איז דער צאנזער רב אריינגעפארן קיין גארליץ, און ער האט צוזאמען גערופן די ראשי הקהילה, און ער האט זיי געזאגט "ענקער רב (כנו הרה"ק רבי ברוכל זצוק"ל) האט דאך נישט קיין צייט זיך אפצוגעבן מיט די עניני הוראה פון די שטאט, ער פירט דאך רבי'סמעווע אהין און אהער, עמם האטס דא ויצן א איד א תלמיד חכם מובהק, נעמט אים אויף פאר דיין". זיי האבן נישט געהאט קודם קיין חשק, אבער דער דברי חיים האט דאס דורכגעזעצט, אזוי איז מקיים געווארן וואס רבי אליעזר'ל האט געזאגט אז דער צאנזער רב זאל אים געבן פרנסה.

ביי די מעשה האט ער דערציילט אז ווען דער צאנזער רב איז געוואויר געווארן ווי אזוי רבי אליעזר'ל האט משפיע געווען פרנסה, האט ער זיך אויסגעדרוקט "כ'האב געוואוסט אז ער איז גרויס, כ'האב אבער נישט געוואוסט אז ער איז אזוי גרויס".

רבינו: דער דברי חיים האט דאך א נאמען געגעבן פארן זידן הרה"ק רבי שלום אליעזר'ל זי"ע נאך רבי אליעזר'ל דויקוב'ער.

גאב"ד ראדמישלא: ער פלעגט דאך נישט געבן אזוי קיין געמען נאך די אבות, נאר נאך די צדיקי הדור. רבי ישעי' משעחויב'ער ז"ע האט אויך געגעבן א נאמען "יצחק" נאך רבי איציקל האמבורגער, און "ישעי" נאך רבי ישעי'לע פשעדבארושער, ווייל ער האט אים צוגעשטעלט אזא תלמיד און חסיד ווי דער תפארת שלמה זי"ע. ער איז געווען דער רבי פונעם תפארת שלמה.

רבינו: רבי איציקל האמבורגער איז דאך געווען זיין רבי'נס – דער ראפשיצער רבי'ס – זיידע. נאכן ראפשיצער רבי אליינס האט ער נישט א נאמען געגעבן.

דער שינאווער רבי'ס זון הרה"ק ר' נפתלי האט געהייסן נאכן ראפשיצער רבי, אבער דעם נאמען האט דער ישמח משה געגעבן, דער שינאווער רבי האט דאן געגעסן קאסט אין איהעל, דארט האט ער א נאמען געגעבן.

ער האט געהייסן 'נפתלי' אליינס, נישט 'נפתלי צבי'.

גאב"ד ראדמישלא: ביים קרייזער רבי, רבי אהרן ווייסט מען דאך, אז ער האט א נאמען געגעבן נאך אהרן הכהן. און דער שווער דער ברוך טעם האט אים פארגעהאלטן דערויף.

רבינו: ער האט געפרעגט 'מיר זענען עפעס ממשפחת גרים?'

וכבודו רבינו לברך על היין

ובירך רבינו: לחיים לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפן מיט אריכות ימים ושנים מיט א שיבה טובה, געזונט מיט נחת.

גאב"ד ראדמישלא: כזויל זיך מוכיר זיין 'אלחנן בן מינדל'

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן, מיזאל זיין געזונט. **גאב"ד ראדמישלא:** היינט ביינאכט איז די יארצייט פונעם ראגאטשאבער ז"ל דער צפנת פענח, ער איז דאך געווען א חסיד, אין דווינסק איז הג"ר מאיר שמחה ז"ל (בעל אור שמח) געווען שטאמם רבי, און ער איז געווען דער רבי ביי די חסידים.

ער איז דאך נפטר געווארן אין וויען, ער האט געהאט שטיינער ל"ע, ער האט געליטן גרויסע יסורים, אבער ווען מ'האט גערעדט מיט אים אין תורה האט ער געזאגט "אבנים שחקו מים (איוב יד יט) אין מים אלא תורה, האט מיר געזאגט א איד וואס האט דאס געהערט פון איהם, חז"ל הק' זאגן (תענית ז.) אורא דארץ ישראל מחכים, זאגט ער אז

אלע סגולות פון אר"י זענען בטל געווארן משחרב ביהמ"ק, אזוי זאגן חז"ל סוף מס' סוטה (מ"ה ע"ב), און נאר דאס איז געבליבן. האט ער געזאגט אזוי, די ענינים פון משה רבינו ע"ה זענען געווען נצחיים, אזוי שטייט דאך, און משה רבינו איז דאך נישט אריינגעקומען קיין ארץ ישראל, ווייל ס'איז געווען חשבונות, אבער דער אייבערשטער האט געזאגט "שא עיניך וראה ימה צפנה נגבה ותימנה" האט ער געזאגט בזה"ל "האבן זיינע הייליגע אויגן דורכגעבליקט ארץ ישראל ממזרח למערב מצפון לדרום, אין דעם אויר פון ארץ ישראל האבן דאך זיינע הייליגע אויגן שולט געווען, וועגן דעם די סגולה וואס איז דא אינעם אויר פון ארץ ישראל דאס איז געבליבן א נצחיו".

רבינו: כ'האב אמאל געהערט פונעם טאטן ז"ל ווען ער האט גערעדט אמאל פונעם ראגאטשאווער ז"ל, האט ער דערציילט אז ווען ער האט ל"ע געליטן גרויסע יסורים האט ער געזאגט אז ער האט מפשפש במעשיו געווען פארוואס עס קומט אים די יסורים, האט ער באשלאסן אז אזוי ווי ער האט געלערנט אסאך רמב"ם, וואס טוט זיך מיט אנדערע ראשונים? האט ער געטראכט אז אפשר איז דאס א פגם אין אנדערע ראשונים, און זיי האבן אן הקפדה, און דאס האט גורם געווען זיינע יסורים, 'יתלה בביטול תורה' (ברכות ה' ע"א) ער האט דאס תולה געווען אז דאס קומט אים ווייל ער האט מבטל געווען די אנדערע ראשונים. נאכדעם האט ער באשלאסן 'אויב אזוי אז צוליב דעם רמב"ם וועגן דעם האט ער נישט געלערנט די אנדערע ראשונים, איז אלעס כדאי'...

גאב"ד ראדמישלא: אין די יונגט האט ער איינמאל דורכגעלערנט גאנץ מגן אברהם. כ'האב עס געהערט פונעם זיידן ז"ל דער ראדמישלאער רבי (הגאון רבי שמואל ענגיל זצ"ל) אז אלס יונגער בחור האט ער געהאט א וויכוח מיט הגאון רבי יושע'לע קוטנער ז"ל און ער האט איהם מנצה געווען, ר' יושע'לע קוטנער האט געהאט דערפון חלישות הדעת, האט ער אים געזאגט – ער איז דאן געווען א בחור צי נאך א אינגל – "וואס האלטסטו זיך אזוי אין גרויסן, א ש"ס'ל ווי דו קען מען קריגן פאר 16 גרייצער..."

ואמר עזה"פ: כזויל נישט אויפהאלטן דעם עולם וואס ווארט. דער רבי זאל מיר געדענקען, איך הייס 'אלחנן בן מינדל'.

רבינו: א גוטע נאכט, זייט געזונט און א רפואה שלימה מיטן אלעם גוטן.

דברי קידש

מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

דברי פתיחה לתלמידי הישיבה הק' - יום ד' פרשת בהר שנת תשס"ח לפ"ק

[ב]

עוד יתבאר דברי רשיו"ל מה ענין שמיטה אצל הר סיני, גם לבאר מה דאיתא בזוהר חדש פרשה זו (דף פב.) רבי שמעון פתח (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

ויתבאר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בתפלה למשה (מזמור קיט) לפרש אמרם ז"ל (מגילה ו:) יגעתו ומצאתי תאמין, ולכאורה שני הפכיים, דמציאה באה בהיסח הדעת ולא ביגיעה, והענין כי אם האדם מייגע עצמו בתורה בעיון רב אף שלפעמים יעלה חרס בידו, שוב אחרי זה נפתחין לו שערי אורה להבין ולהשכיל והוא מתת אלקים בקרבו מציאה אחר היגיעה, וזה שאמרו יגעתו ואחר זה מצאתי בהיסח הדעת תאמין, עכ"ד.

ובזה ביאר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' לך עמוד רנט) בפתיחה לתלמידי הישיבה הגמרא (ברכות לב:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת, וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה תורתן היאך משתמרת ומלאכתם היאך נעשית, אלא מתוך שהחסידים הם תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת, ובירושלמי (ברכות פ"ה ה"א) איתא הגירסא, על ידי שהיו חסידים ברכה ניתנת בתורתן וברכה ניתנת במלאכתן. ולכאורה קשה האיך אפשר שתתברך תורתן מבלי שיתייגעו עליה, והלא כבר אמרו לא יגעתו ומצאתי אל תאמין. אמנם הכוונה כי בודאי היו החסידים יגעים על התורה באותן שעות שנשאר להן בכל יום, אך קושית הגמרא דמכיון שהתורה ארוכה מארץ מדה האיך השיגו חכמת התורה בזמן מועט כזה, ועל זה תירצו מתוך שחסידים היו ברכה ניתנה בתורתן, היינו שבא להם מן השמים מציאה אחר היגיעה בשפע חכמה והשגות גדולות בתורת ה', עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש מאמר המשנה (אבות פ"ב מ"ב) והתקן עצמך ללמוד תורה, והכוונה שיכין האדם את נפשו ביגיעה רבה ויקדש אותו שייגע למעלת חסידים הראשונים, ואז יזכה ללמוד תורה במדרגה גדולה מן היגיעה, כי תורתו יהא מתברכת.

ויל"פ בזה הכתוב (פ' ח"י) ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, דהנה דרשו חז"ל (יומא כה:) ואברהם זקן, שהיה זקן ויושב בישיבה, וכיון שייגע עצמו בלימוד התורה כדרך החסידים הראשונים, וה' ברכך את אברהם בכל, שהיתה

אחר מיולי דשמעתתא בסוגיא דרוב (חולין יא)

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה; והקשה רשיו"ל מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו מסיני, ע"ש מה שתיקן. ולדרכו יל"פ שהכתוב מרמז בזה כמה עצות והדרכות לעבודת הבורא שנוכל ללמוד מפרשה זו של מצות שמיטה.

ונראה בהקדם מה דאיתא במסכת שבת (דף פח.) ויתיצבו בתחתית ההר (שמות י"ז), אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא. וכתב באגרא דכלה (פ' יתרו) דענין הכפיה מבואר במדרש חז"ל (הובא בתפארת ישראל למהר"ל פ"ב) שרצה השי"ת שיהיה להם דין אנוסה לא יוכל לשלחה כל ימיו (דברים כב כט). וזה שאמר (שמות כ"ז) כי לבעבור נסו"ת אתכם, לשון אנוס"ה, בא האלהים ברוב מוראו, כדי שיהיה לכם דין אנוסה, עכ"ד.

ועל פי דבריו הקדושים יל"פ הלשון מכאן מודעא רבה לאורייתא, דכפיית ההר לא היה כדי להקל על בני ישראל שיהיה להם טענת מודעא שלא לקיים חוקי התורה, אלא אדרבה בא להחמיר עליהם, ומכאן מודעא רבה לאורייתא דאף אם ישלח הקב"ה ישלח בגלות עדיין מחוייבים אנחנו לקיים חוקי התורה, וכמו שאמרו חז"ל (תמורה ה.) אונס שגירש כל ימיו בעמוד והחזר, וזהו הבטחה לבני ישראל באורך ימי גלותינו שיבא זמן אשר יגאלינו הקב"ה, דכל ימיו בעמוד והחזר.

והנה אמרו חז"ל (שבת לג.) בעון שמיטה ויובל גלות בא לעולם, שנאמר (ויקרא כו לד) אז תרצה הארץ את שבתותיה. ועל כן כאשר פתח הכתוב בדיני שמיטה אשר בביטולה בא הגלות, רצה הקב"ה להבטיח לבני ישראל שלא יתייאלשו עצמם במשך ימי הגלות, ולזה הקדים בהר סיני, לרמז שכפה הקב"ה הר כנגיית וניתנה התורה בכפיה, ויש לנו דין אנוסה, ואונס שגירש כל ימיו בעמוד והחזר, ומעתה יש לנו הבטחה שיגאלינו הקב"ה במהרה מגלות החל הזה.

תורתו מתברכת הרבה יותר מכפי יגיעתו, והיה יכול להתעלות במדרגה גבוהה ונשגבה בלימוד תורה שאין לה שיעור וערך למעלה.

ובדרך זה יל"פ מה דאיתא בזה"ק (צו דף כט.) דתלמיד חכם איקרי שבתא דכולה שתא, ונקדים דברי כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בדרך משה בפרשתו (עמוד ריא) דביום השבת יש ברכה מיוחדת שאם ימלא האדם עתיו ורגעיו בשבת קודש ביגיעת התורה, יזכה למציאה אחר היגיעה שתהא ברכה ניתנת בתורתו, וישפיעו לו מן השמים שפע חכמה ובינה להבין ולהשכיל חכמת התורה הרבה יותר מכפי ערך יגיעתו, ע"ש. ובכן י"ל כי פשוטי עם זוכים לזה שניתוסף להם ברכה בתורתן רק ביום שבת קודש, אבל חסידים הראשונים הרי זכו לבחינה זו בכל יום שיהא תורתן מתברכת, ועל כן תלמיד חכם המתנהג כחסידים הראשונים הוא שבתא דכולה שתא, לאשר בכל יום ויום הוא זוכה לבחינה ההשפעה של שבת קודש.

והנה להלן כתיב וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו, וצויתי את ברכתי לכם בשנה השביעית ועשת את התבואה לשלש השנים, ועל דרך זה שואלים גם החסידים הראשונים הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו, שלא היה להם פנאי הרבה ללמוד תורה שנקרא זריעה (סנהדרין צט.) ולחזור ולאסוף את לימודם שיהא חקוק על לבם, מאחר שהם טרודים בהכנה לעבודת ה' זו תפלה, ואיך יתקיים התורה בתורה, אבל באמת עליהם נאמר וצויתי את ברכתי, כי תורתן מתברכת וזוכים לברכת ה' משמי מעל. ולזה הסמיך הכתוב בהר סיני אצל מצות שמיטה, ללמדינו דכמו בשמיטה מועשה ידיהם של שומרי שביעית מתברכת, כן בלימוד התורה הניתנה בהר סיני זוכים אלו היגיעים עצמם בתורה לברכת ה' שיהא תורתם מתברכת. ולזה הסמיך בזהר חדש הכתוב להנחיל אוהבי יש ואוצרותיה"ם אמלא, והיינו האוצר של תלמידי חכמים העוסקים בתורה הקב"ה ממלא אותם ותורתם מתברכת.

[ג]

עוד יתבאר דברי רש"י"ל מה ענין שמיטה אצל הר סיני, גם לבאר מה דאיתא בזהר חדש פרשה זו (דף פב.) רבי שמעון פתח (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, גם לפרש הכתוב ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. **ונראה** בהקדם סוגית הגמרא במס' שבת (דף כב.) איתמר רב אמר אין מדליקין מנר לנר ושמאל אמר מדליקין, וטעמא דרב אי משום בזוי מצוה אי משום אכחוי מצוה, ולבסוף מסיק בגמרא אי הדלקה עושה מצוה מדליקין מנר לנר, ואי הנחה עושה מצוה אין מדליקין, דמכיון דהדלקה לאו עיקר מצוה היא יש בה משום אכחוי או ביזוי מצוה, וקיי"ל הדלקה עושה מצוה ומדליקין מנר לנר, ע"ש.

וכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' מקץ) לרמוז בזה בענין התורה והעבודה, דהנה יש בחכמים וצדיקים שתי מדרגות, יש מי שמחזיק הטובה לעצמו ואינו משפיע לזולתו, משום שזה אצלו לבזיון לירד להשפיע להנמך ממנו, או משום אכחוי מצוה שעל ידי זה ימעט עצמו ממדרגתו, ויש שעיקר בעיניו להשפיע מתורתו ויראתו לזולתו אפילו לפחותי ערך, ואינו חש לא לבזיון ולא משום אכחוי ממדרגתו, והנה נשמת ישראל קרוים נר ככתוב (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם, וזהו ענין פלוגתתן רב אמר אין מדליקין מנר לנר, מנשמת אדם לזולתו משום בזיון או משום אכחוי, ושמאל אמר מדליקין, ומסיק אי הדלקה עושה מצוה מדליקין, היינו אם עיקר המצוה תליא בהדלקה שמדליק נשמת חבירו, ואף אם אחר כך נכבה ונופל חלילה ממדרגתו, טוב עשה להדליק לפי שעה, או מדליקין מנר לנר, אבל אי נימא הנחה עושה מצוה דאין מצוה להדליק זולתו אם אחר כך נכבה נרו, כי אם בהניח בלבבו רשפי אש שלהבת יה הנחה קיימת לבל תרפנו, או אין מדליקין דאיכא בירידתו ממדרגתו משום בזוי ואכחוי ללא צורך, וקיי"ל דמדליקין דהדלקה עושה מצוה, עכ"ה.

וכ"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' תשא עמוד דש) פי' בבחינה זו הכתוב (תהלים עה ח) כי אלהים שופט זה ישפיל זה ירום, כי הצדיק המתחבר אל הפשוטי עם הרי זה הורדה אליו שצריך להוריד עצמו מקדושתו, אבל זהו הרמה לגבי פשוטי עם, שהצדיק בהתחברותו מעלה ומגביה אותם משפלותם, וזהו תכלית ההתחברות ורצון הבורא ית"ש. אמנם באמת הורדה זו לצדיק צורך עליה הוא, שאם משפיל עצמו בשביל להעלות הפשוטי עם ממדרגתם, השי"ת נותן לו התרוממות, וזה שכרו שנתעלה במדרגתו עוד יותר ויש לו חלק ונחלה גם בעבודתם שנתעלו על ידו, ויהיה הפי' זה ישפיל זה ירום שניהם בנושא אחד, דעל ידי שהצדיק משפיל עצמו לטובת כלל ישראל, זה ירום על ידי זה זוכה להתרוממות יתירה, עכ"ה. (ובאמת יסוד דבריו הקדושים מבואר בדברי החתם סופר בפתיחה לשו"ת יו"ד בבאור הכתוב המכסה אני מאברהם וגו' כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו וגו').

וזהו ביאור הכתוב ואברהם זקן בא בימים, שהיה זקן ויושב בישיבה, והיה צריך לירד ממדרגתו כדי ללמוד תורה לאחרים, ושלא תאמר שהיה בזה בחי' אכחוי מצוה, לזה אמר וה' ברך את אברהם בכל, שלא חסר לו ממדרגתו כלום.

והנה ישנם בחורים בעלי כשרונות אשר ניתנה להם מתנה מן השמים להבין לימודם בניקל, וישנם בחורים שאינם בעלי כשרון ומתקשים עצמם בלימודם, ויכול הבעל כשרון לחשוב למה אפנה מלימודי ללמוד עם חברי הלא בזה העת יכול ללמוד עוד ולהרכיש עוד ידיעת התורה, והאמנם כי לפעמים נראה שהצדק עמהם, מכל מקום אנן קי"ל דמדליקין מנר לנר ואינו חש לא לבזיון ולא לאכחוי

[ה]

ואפשר לומר עוד רמז במאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, הנה זכיתם לבא הנה במקום קדוש לישיבה"ק מקום פנוי מיושבת כרכים קשה כאוות נפשו של מרן דו"ז זללה"ה להיות הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו השווקים והרחובות הטמאים בעיר, ויוכלו לשמור על העינים ועל המחשבות ובפרט בימי הקיץ, בכל יום ויום שהנכם כאן יש בו אכילה שתיה לינה המסייע ללימוד התורה בבחינת והתקן עצמך ללמוד תורה, ובכל יום שנוסעים מן הישיבה היו פסידא דלא הדר, ואם שלפעמים ישנו הכרה לנסוע, מכל מקום החכם עיניו בראשו למעט באלה מסעי, אלא להיות בין כותלי הישיבה ולקיים והתקן עצמך ללמוד תורה, כי צריכים לרחמים מרובים בצאתו לשוק להנצל מראיות אסורות ומחשבה לא טהורה, וחלילה אם מטמא המוח והלב הרי זה מונע מלימוד התורה"ק, ולזה הזהיר התנא והתקן עצמו"ך ללמוד תורה, שיתקן את המוח והלב שיהיו טהורים למען יוכל ללמוד תורה, וחלילה לא יעשה דברים אשר ימנענו מלהבין התורה"ק.

[ו]

עוד ירמוז המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, שיסדר האדם את עצמו בסדר נכון בשמירת הזמנים, והנה מומשיכים עכשיו ללמוד פרק חזקת הבתים שיש בו סוגיות עמוקות דף אחר דף, וצריכים לראות להתייגע ולקיים יגעתי ומצאתי תאמין, ללמוד בהתמדה ובהבנה, ואז יש לצפות שהשי"ת ישלח ברכה בלימודו, ולזה צריכים למלאות הזמן ולשמור על כל הזמנים. וזה יש לרמוז במאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, דהנה כל אחד יזמן שוה לזמנו של חברו, ואין מי שיש לו יותר מ"ד שעות ביום, מכל מקום מי שהוא מסודר בסדר נכון, שהולך לישן בזמן וקם בבוקר בזמן, מתפלל בזמן בביהמ"ד ברוב עם הדרך מלך בהתלהבות, ואוכל ארוחות בוקר בזמן ואח"כ בא לביהמ"ד בזמן הנקבע, הרי הוא מוצא די שעות ביום ויכול למלאות אותם. ולזה הזהיר התנא והתקן עצמו"ך, שיתקן עצמו שיהיה מסודר בסדר נכון, ועל ידי זה יוכל ללמוד תורה, מה שאין כן אם אינו מרגיל עצמו בזה ואינו זריז ודייקן בהזמנים אזי הוא מאבד הרבה שעות ביום, ואינו יכול לרכוש כל כך.

[ז]

עוד פירשנו בשב"ק העל"ט מאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, על זהירות לימוד התורה בטהרה, וכמו שנהגו עצמם חסידים ואנשי מעשה והקפידו על טבילה במקוה לפני התפלה. וכן הכוונה והתקן עצמך ללמוד תורה, ע"ד שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ט) כל שירתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת, ולזה יתקן האדם את עצמו ללמוד תורה, על

מצוה, כי על זה יש הבטחה זה ישפיל וזה ירום, ומי שמשפיל עצמו בשביל להעלות אחרים זוכה להתרוממות יתירה, ועל זה נאמר וה' ברך את אברהם בכל, כי הקב"ה משלם לו וזוכה למציאה מן השמים שיהיה ניקל לו בענינים אחרים וזוכה להתעלות בלימודו.

ולזה נסמך שמיטה להר סיני, כי בשמיטה שהאדם מקיים דיני התורה ומפקיר את שדהו לאחרים כתיב וצויתי את ברכת, והכי נמי הוא בלימוד התורה שבאם מפקיר את עצמו לטובת אחרים בכדי לסייע לזולתו, הרי הוא זוכה לברכה מן השמים. ולזה דרש בוזה"ק להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, שהקב"ה ממלא החסרון למי שמייע לזולתו.

והדברים הללו בא ללמד את התלמידים היושבים באהלה של תורה בצוותא חדא, שידאגו בעד זולתו, ואם רואה את חברו מוצר ודואג, לא ימנע עצמו מללמוד עמו, ולא יחוש כי מחמת זה יבצר ממנו להתעלות בלימודו כפי ערך כשרונותיו, ולפעמים הוא צריך לעזר בענינים אחרים, וירד ממדרגתו לסייע לו, ואם כי מדמה בנפשו שאינו לפי כבודו, מכל מקום ידע כי בנפשו הוא ויכול לפעול בו הרבה לחומם את נפשו ולעשות לו טובה על ימי בחרותו ועל כל ימי חייו, ובודאי שהשי"ת לא יקפח לו שכרו, וישלם לו כפעלו שיראה ברכה בעמלו ויהיה גם לו טובה לימי בחרותו ולכל ימי חייו.

[ח]

עוד יתבאר דברי רש"י"ל מה ענין שמיטה אצל הר סיני, על פי מה דאיתא בגמרא (ראש השנה ט). בחריש ובקציר תשבות, רבי עקיבא אומר אינו צריך לומר חריש וקציר של שביעית שהרי כבר נאמר שדך לא תזרע וגו', אלא חריש של ערב שביעית הנכנס לשביעית וקציר של שביעית היוצא למוצאי שביעית. ופירש"י שלא יחרוש שדה אילן ערב שביעית חריש שיועיל לשביעית. ונמצאו למדין דנאסר עבודת השדה גם קודם שביעית כיון שזמה יבא תועלת בשביעית, ומוכח מזה דכל דבר אף שהוא באמת חול, מכל מקום כיון שהוא מועיל לקודש דינו כקודש ממש, והוי תוס' מחול על הקודש. והכי נמי מי שעוסק בעניני חולין וצרכי הגוף אכילה ושתייה, והוא מועיל לו ללימוד התורה ולקיום המצות, הרי זה נחשב לו האכילה ושתייה כקודש. ולזה נסמך פרשת שמיטה להר סיני, להורות דכמו בשמיטה מה שמועיל לקודש דינו כקודש, כמו כן בעניני אכילה ושתייה מה שמועיל ללימוד התורה דינו כקודש.

ולכוונה זו הורה לנו התנא (אבות פ"ב מ"ב) והתקן עצמך ללמוד תורה, שיעשה הכנה ללימוד התורה על ידי אכילה ושתייה ושונה למען יוכל לעסוק בתורה בהרחבת הדעת ודינו כקודש, והוא בתנאי שכל מעשיך יהיו לשם שמים, שהכל יהיה עבור לימוד התורה.

ישתתפו בשמחת נשואין של חבריהם, ואבקש את ההנהלה שיעמדו על המשמר בכל חומר ותוקף על קיום תקנה הלזו.

[ט]

עוד יש לרמוז במאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, שהוא רמז על ימי הבחורות שהן הם היסוד לכל ימי חי האדם, ואם יש יסוד חזק אפשר לבנות עליו בית גדול ומפואר. וזה מאמר המשנה והתקן עצמך ביסוד חזק בימי הבחורות, כדי ללמוד תורה גם לאחר התנות, ועכשיו הזמן להניח יסוד חזק על הקביעות עתים לתורה של שנות העמידה.

[י]

עוד ירמוז מאמר המשנה, דהנה מאוד צריכים להזהר מן היצה"ר של ביטול הזמן, הן בחול וקל וחומר בערב שב"ק ובשב"ק. ובספרי קודש האריכו בזה שכל איש הישראלי יש לו התעלות בשב"ק במדרגה גבוהה על ידי נשמה יתירה והוא בבחינה גבוהה ונשגבה מימות החול, ועוד נשפע מזה רישומא דקדושה גם לששת ימי המעשה הבאים אחריו. ולכוונה זו הזהיר התנא והתקן עצמך ללמוד תורה, שיתקן האדם עצמו בשב"ק בבחינה גבוהה, שעל ידי זה יוכל ללמוד תורה גם בימי החול אחריו.

וצריכים לראות שיהיה התעלות ביום שב"ק וחלילה שלא יהיה ירידה, והתחלת יום שב"ק הוא בערב שב"ק, לעשות הכנה דרבה בעש"ק אחה"צ בלימוד התורה, וכל שכן בשב"ק למלאות הזמן בשב"ק אחצה"ר בלימוד התורה ולקנות שלימות בתורה וקדושת השבת, וכן בסעודת רעוא דרעוין ידוע גודל מעלתה, וכמ"ש א"י זללה"ה בישמח משה (פ' ברכה) דבעת שמומרין יחשוב לו בבצרה וכו' סיבה מאת השי"ת לשלוח את השטן הוא היצר הרע לכל ישמע זאת, למען יתקיים מאמרם ז"ל (מכות יב.) כי עתיד לטעות, וכיון שהוא איננו אז באותו שעה, הנה העת והעונה אהבו את ה' כל חסידי, כי הוסר המונע והמעכב, עכדה"ק. וכמו כן יש להזהר שלא לבלות הזמן במוצש"ק בסעודת מלוה מלכה כדי שיוכלו להתחיל השבוע בסדר נכון.

והשי"ת יהא בעזרינו שנוכל לקיים מאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, ונזכה לתקן עצמינו שנהיה כלים ראויים לקבל התורה"ק, והשי"ת יעזור שנוכל לעבור זמן הקיץ בשלום ובשלחה בהרחבת הדעת בגשמיות וברוחניות, ונזכה לעסוק בתורה ולהתעלות בידעית התורה ובהבנת התורה, בעבודת ה' זו תפלה, ובכל שלשה עמודי עולם תורה עבודה וגמ"ח, גמילות חסדים בין בגופו בין בממונו, לעשות טובה לזולתו, ונזכה להרגיש מתיקות ונעימת התורה"ק ושמחת החיים האמיתית שיש בקיום המצות, כי הם חיינו ואורך ימינו, עדי נזכה לראות רגלי מבשר על ההרים בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן

ידי שיהיה יראת חטא קודמת לחכמתו, והתקנה לזה הוא לעסוק בספרי חסידות וספרי מוסר שהוא הכנה הראויה והתיקון ללמוד תורה.

ובספר ערוגת הבשם (פ' במדבר) כתב בביאור המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, על פי המבואר בזה"ק (אחרי דף סג) דכל מילי דקדושה צריך הכנה והזמנה, כדי שיהא ראוי שיוכל עליו הקדושה, ונראה ראייה לזה מהכתוב ספר תורה, שצריך לקדש הדיו והקולמוס בכתיבת אות אחר קודם שיכתוב האזכרות שבספר תורה (וי"ד סימן רע"ז ס"ד), וכמו כן צריך שיאמר קודם קיום כל מצוה הריני מוכן ומזומן לקיים מצוה זו, דעל ידי מוצא שפתיו עושה הזמנה כדי שיחול לחול הקדושה על מעשה המצוה, (ועיין בייטב לב פ' בהעלותך). וכתב המהר"ל (דרוש על התורה) דפיות ישראל הם כמו הקלף שבספר תורה לתורה שבכתב, כמו כן הנה פיפיות בני ישראל כקלף לתורה שבעל פה. ואם כן כמו בקלף שבספר תורה צריך שיהיה מעובד לשם קדושת ספר תורה, כמו כן פיות בני ישראל צריך שיהא מעובדין לשם קדושת ספר תורה שבעל פה, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל והתקן עצמך ללמוד תורה, היינו שתהא מעבד עצמך, שתהיה מוכשר ללמוד תורה שבעל פה, כדרך שהקלף צריך שיהא מעובד לשמה, עכ"ד. וזה צריך להיות עבודתו של כל בחור שגופו מוחו ופיו יהיו ראויים ללמוד תורה, על ידי שמירת עינים טהרת המחשבה ולשמור על הפה מדיבורים אסורים.

[ח]

עוד פירשנו במאמר המשנה והתקן עצמך ללמוד תורה, על פי דברי כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' יתרו עמוד קלו) בטעם שהקדים הקב"ה לצוות במרה על כיבוד אב ואם לפני קבלת התורה, על פי מה שאמרו חז"ל (ויק"ר פ"ט ס"ג) דרך ארץ קדמה לתורה, וכן שנינו במס' אבות (פ"ג מ"ה) אם אין דרך ארץ אין תורה, וביאר רבינו יונה שצריך תחילה לתקן עצמו במדות טובות ובה תשכון התורה עליו, שאין התורה שוכנת בגוף שאינו בעל מדות טובות. ומעתה י"ל דמהאי טעמא נצטוו קודם קבלת התורה על הדינים וכיבוד אב ואם אשר הם מצוות שבין אדם לחבירו, כדי שיתקנו עצמם בדרך ארץ ומדות טובות וישרות ואז יהיו ראויים לקבל התורה, עכ"ד. ולזה הזהיר התנא והתק"ן עצמך, שיתקן אדם את נפשו במדות טובות, ועל ידי זה יזכה ללמוד תורה, שאין התורה שוכנת בגוף שאינו בעל מדות טובות. ולזה צריכים להתנהג בדרך ארץ כלפי ההנהלה וכלפי כל העוסקים במלאכת הקודש פה בשיבה"ק, וגם כלפי אלו העוסקים באש"ל שגם הם בכלל העוסקים במלאכת הקודש וכאמור, וזהו הכנה לכל ימי חייו שירגיל עצמו להתנהג בדרך ארץ ובנימוס כלפי כל אדם, וכלל גדול הוא דבמקום שיש זקנה יש חכמה. והמקום להזכיר התקנה גדול שתקנו בשיבה"ק שבחורים לא

קדר עדר נשואתך "ברך משה" דהסדרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל – בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

קרו
"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי ווירצבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשנ"ב
☆ ☆ ☆

קרו
"חסדי ישראל יעקב"
ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלב"ע מ"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' כ"ו סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆ ☆ ☆

קרו
"חסדי שמואל וחנה"
ע"ש
ר' שמואל זאב לעוווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
והו' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשון תשנ"ו
☆ ☆ ☆

קרו
"אנשי חי"ף"
ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי ז"ל
נלב"ע ו' שבט תש"ג
והו' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשנ"ג
☆ ☆ ☆

קרו
"צבי"א מר"ם"
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלכמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
והו' מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆ ☆ ☆

קרו
"אפריון נמטי' לר' שמעון"
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ד' מנחם אב תשנ"ח
☆ ☆ ☆

קרו
"זכרון חיים צבי"
ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חזקי' איתמר טובי' ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' יצחק מרדכי מאשקאוויטש שליט"א

לאירוסי בנו הבה"ח שמואל יודא חי"ו

הרב ר' ישראל שלום גאלדבערגער שליט"א

ר"מ בישיבתינו הק'

לאירוסי בנו הבה"ח חיים מאיר חי"ו תלמיד ישיבתינו

הרה"ח ר' דוד גרין שליט"א

לאירוסי בתו

קרו
"נפש חי'ה"
ע"ש הרבנית הצדיקת
מרת חי' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע ח"י שבט תשנ"ג
☆ ☆ ☆

קרו
"חסדי מנחם משה"
ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆ ☆ ☆

קרו
"תהלה לדוד"
ע"ש ר' משה דוד
טעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשנ"ח
☆ ☆ ☆

קרו
"אב"ן ישראל"
ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע מ"ו חשון תשנ"ו
☆ ☆ ☆

קרו
"ציון לנפש חי'ה"
ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
והנתי מרת חי'ה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆ ☆ ☆

קרו
"חסדי בא"ר"
ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
והו' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ח' מנחם תשנ"א
☆ ☆ ☆

קרו
"ממכון שבתו
השניח"